

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 .
 Pe o lună . 2.40 .
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
 Strada Deák Ferenc Nr. 90
INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Multămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să inapo-
 lază.

„TRIBUNA“

— 6 Ianuarie n. 1897—12 Martie n. 1912. —

Cu numărul de astăzi, după cum se poate ceti și în actele publicate pe paginile următoare, ziarul nostru încetează să mai apară independent, el fuzionează cu organul autorizat al partidului nostru național.

Aducând la cunoștința cetitorilor noștri această știre, le mulțumim din inimă pentru puternicul sprijin ce ni-l'au dat vreme de șasesprezece ani de zile, așa cum am fost noi: adeseori „răsvrățiți“, dar totdeauna ostași fără de prihană ai steagului nostru național.

Cetitorii noștri nu ne vor uita.

Redactorii „Tribunei“:

Sever Bocu

Iosif I. Schiopul

Ioan Montani

Gh. Stoica

Eugen Goga

Radu Găvruş

Iuliu Giurgiu.

Proces verbal.

Subscrișii delegați ai comitetului național român, pe deoparte, și comanditarii ziarului „Tribuna”, pe de altă parte, pătrunși de necesitatea imperioasă de a restabili viața normală de partid afirmând unitatea și solidaritatea națională, precum și de a asigura disciplina de partid și a încheia pacea cinstită pentru toți, curmând astfel neînțelegerile iscate între comitetul național și ziarul „Tribuna”, am căzut de acord și am convenit la următoarea înțelegere:

1. Comanditarii ziarului „Tribuna” pun acest ziar, precum și ziarul „Tribuna Poporului” și întreaga avere a acestora, la dispoziția Comitetului național, obligându-se de a îndeplini toate formalitățile ce se vor găsi necesare.

2. Comitetul național se va reintregi prin retragerea demisiunilor din partea d-ilor N. Oncu, N. Ivan, O. Goga și P. Givulescu, și prin cooptarea de către comitet a dlui R. Ciorariu în locul vacant.

3. Comitetul național va lua asupra-și activul și pasivul societății în comandită „Tribuna”.

4. Ziarul „Tribuna” se va fuziona cu ziarul „Românul” într'un singur organ al comitetului național.

5. În consiliul de administrație al ziarelor comitetului vor intra d-ii N. Oncu și S. Raicu, iar d. O. Goga în comitetul de redacție al acestor ziare.

Chiar prin încheierea înțelegerii de față dispărind pentru totdeauna toate motivele de discordie, dispunem cu acest fapt îmbucurător să fie adus la cunoștința generală prin publicarea prezentului proces verbal.

Arad, 5 Martie 1912 c. n.

Delegații comitetului: Comanditarii „Tribunei”:

Dr. T. Mihali,	Roman Ciorogariu,
Dr. Iuliu Maniu,	Sava Raicu,
Dr. Romul Veliciu.	Dr. Nicolae Oncu,

Infrățirea sufletelor.

Arad, 12 Martie.

Spre bucuria nu numai a noastră ci, fără îndoială, a neamului întreg, încrederea deplină și îngăduința să între iarăși în rîndurile. Sub steagul care de trei decenii mîngăie nădejtile milioanele pline de credință și spre care întotdeauna ne-au fost îndreptați ochii, să ne strîngem rîndurile și să ne reculegem pentru a putea lupta uniți războiul spre care ne împinge vremea și la care ne chiamă datoria.

Ori cât de grele vor fi fost jignirile pe care au trebuit să le încerce unii ori alții dintre noi în anul tulbure pe care l'am străbătut, rămănem însă cu mîngăierea că putem da, acum, poporului nostru, prin solidarizarea tuturor fruntașilor săi, siguranță și încredere deplină în puterile sale.

Surprize grele ne poate aduce viitorul apropiat în politica țării ori în politica monarhiei întregi. Pe de altă parte, după atâtea lovituri pe cari, de o seamă de ani, le îndurăm dela puterea de stat pe toate terenele vieții noastre naționale — se încearcă azi o lovitură grea împotriva bisericii, scutul tare al naționalității noastre.

Politica noastră cere sacrificii tuturor — cu atât mai vîrtos celor din primele rînduri — și nu răsplătește pe nimeni. Iar dacă, în numele binelui de mîne, dacă pentru existența și libera dezvoltare a neamului nostru în viitor, se întind mîinile iarăși, aruncându-se vîlul peste trecut, dorim ca duhul păcii sincere să coboare în sufletele tuturor ostașilor partidului nostru.

Să ne îndreptăm de acum ochii numai înainte spre zările pe cari ni-le trimite viitorul. Pentru acest viitor, pentru pregătirea lui, se cere jertfa noastră întreagă — și dacă un popor pe cât de bun în credința lui pe atât de hotărît în bărbăție, ne împinge înainte, nu putem șovăi. Prin noi, prin câteva mii de intelectuali, el vrea să-și înscrie pagina în istorie!

Să nu mai privim deci înapoi.

Apelăm la simțămintele românești ale tuturor fiilor acestui neam, ca să desăvârșescă ceea ce partidul a întemeiat, prin renunțare și îngăduință, pentru lupta solidară a neamului nostru aici. Apelăm la simțul de sacrificiu cu care în vremuri și mai vitrege, înaintașii noștri, au câștigat aici poporului român un loc între popoare.

Acum mai mult ca ori cînd e timpul reculegerii supreme. Forțele noastre toate trebuie concentrate, ca să putem duce la sfîrșit lupta seculară a neamului nostru pentru existența politică pe aceste plaiuri.

Și acum, ca și în viitorul care va trebui să aducă neapărat izbânda drepturilor poporului român în această țară, nu putem să dăm uitării pe acei fruntași ai partidului național cari, prin sacrificii personale au readus în rîndurile noastre armonia și solidaritatea deplină.

Și nu putem să uităm iarăși pe d. Constantin Stere, fiul Basarabiei de 100 de ani robită, care a contribuit în măsură așa de însemnată la restabilirea păcii politice și a solidarității noastre naționale. În numele națiunii române din Ungaria și Transilvania îi aducem sincere mulțumiri.

Iar noi toți cîți suntem pătrunși de dorul muncii desinteresate pentru desrobirea neamului nostru din sclăvia națională, să ne apropiem cu dragoste unii de alții, să semănăm în sufletele noastre sămînța nădejdi și cu inima curată într'un gând să mărturisim crezul partidului nostru național.

Situația politică. Zilele din urmă n'au adus nici o schimbare în situația politică. Combinațiile și deducțiile, mai mult sau mai puțin întinse, sînt încă în discuție și nici unul din ele nu pare să aibă șanse.

Azi se vorbește despre acum și despre a doua demisie anunțată cu zile înainte. E vorba de demisia generalului Aussenberg, ministrul comun de război.

Zilele aceste vor începe audiențele la Maj. Sa care, înainte de a lua o hotărîre definitivă în ce privește rezolvirea crizei de guvern, observă obiceiul constituțional de a cere și avizul altor bărbăți politici.

Eu știu un basm..

Eu știu un basm demult uitat
C'un cântăreț rătăcitor,
Ce strunele și-a încordat
Pe rînd la poarta tuturor
Și 'n cântecu-i încișorat
A plîns de lacrimile lor.

Din goana lui s'au ridicat
Văpăi și valuri de scînteii,
Bărbații s'au oprit în sfat
Și s'au oprit în drum femeii,
O lume 'ntreagă și-a legat
De glasul lui plînssoarea ei...

Cîntînd prin codri de brădet,
Drumeț pe larguri de pămînt,
Așa s'a risipit încet.

Ca frunza spulberată 'n vînt:
— Nu visul lui nemîngăiet,
Amarul altora l'a frînt.

Pe urmă i-a crescut popor
Și se ruga cu chip duios:
— Mai spune-ne câte ne dor
Și câte sufletul ne-au ros,
Priveagule stihuitor,
Le plîngi atîta de frumos!...

El, ascultînd al lor curînt,
A chibzuit și-a priceput,
Că pururi fără crezămînt
Durerea lui l'a petrecut
Și că 'n selbaticu-i avînt
Streime doruri l'au durut...

Și-atunci o clipă s'a 'ntîmplat,
— Mai creți voi basmul să vi-l spui?—
Că jalea lui a lăcrimat.
Dar a 'nfeles că nime nu-i,
In tot norodul adunat
Să-i vază lacrimile lui....

Seghedin, Februarie.

Octavian Goga.

Bătrînii.

De Al. Ciura.

De câte ori trec prin orașul B., mă abat pe un ceas-două la cafeneaua din colțul aleei, să iau un capușiner și să răsfoiesc revistele străine, cu cari nu mă prea întîlnesc pe acasă.

Am și câțiva prieteni acolo și foarte arare mi-se întîmplă să fiu singur.

În după amiaza aceea de primăvară timpurie, am hoinărit însă mai mult ca de obicei prin oraș, dus la cafea, societatea mea se împrăștiase și abia doi bătrîni mai stau la masa obișnuită, lângă geam.

Ei mă întîmpină cu multă bunăvoință, întinzându-mi mîna.

„De ce ai întîrziat atîta? Te așteptam, căci îți auzisem de veste... A fost o discuție azi... să regreti că n'ai luat parte; era cât p'aci să ne încăierăm”.

Încerc ceva, să-mi seuz întîrzierea și cînd să comand chelnăruului obișnuitul capușiner, unul din ei mă face atent:

„Nu lua cafea. Avem bere „Salvator”, ar fi păcat să pierzi ocazia.

— Adevărat”.

Comand o halbă și nu-mi pot reținea un zîmbet, trezit din un colț uitat al amintirilor, ce încep să mi-se răscolească. Văd placatele cu litere cât pumnul dela „Gambrinus”, îmi amintesc de halbele, pentru cari economizam, cu săptămîni înainte... florăresele îmbie toporași și vioarele la răs_pîntii... un miros de pămînt proaspăt trece

Pacea.

Pacea s'a încheiat în sfârșit. — și pacea, după cum se exprimă pactul dela 5 Martie. — cinstită pentru toți.

Proprietarii „Tribunei”, pe de-o parte, au dat dovada că se pot înălța până la abnegația personală în interesul unității și a solidarității naționale, care le asigură recunoștința și stima întregii Românimi.

Conducătorii partidului, pe de altă parte, au arătat că nu sunt animați decât de dorința de a consolida acțiunea națională, și că gânduri meschine de răsbunare sunt străine de sufletul lor. Toți fruntașii, în această clipă hotărâtoare a vieții naționale, s'au putut strînge în jurul comitetului național, recunoscându-se fiecăruia, în rîndurile organizațiunii de partid, locul la care îi da dreptul trecutul său de cinste și de muncă.

Rancunele și animozitățile luptei recente au fost uitate.

Dar nu trebuie să ne repauzăm pe lauri. Doi ani de sfâșieri sângeroase nu pot trece fără a lăsa răni adânci în suflete. Și prima datorie a conducătorilor astăzi, e de a stăru-i cu hotărîre la vindecarea acestor răni.

Nu mă gândesc aci la acei cari au scris pactul din 5 Martie. Bărbați încercați în luptele politice, aceștia de sigur își dau seama de rostul acestui act, și de datoriile ce el le impune tuturor.

Dar în marea masă a publicului românesc, împărțit până ieri în două tabere învrăjbite, valorile răscolite de polemicele pătimase, nu se pot așeza dintr'o zi într'alta.

Și am în vedere mai cu seamă tineretul „răscrălit” care n'a putut lua parte la tratările de pace, cari, la urma urmelor, prireau numai o chestiune de organizare de partid, și nu lozincele aruncate de acest tineret.

Imi dau bine seama că aceste lozinci erau adesea prea rași, prea nedeslușite.

Imi dau asemenea seamă, că prea adesea aspirațiunile tineretului se revărsau într'o formă necompatibilă cu disciplina de partid. Și tocmai aceste manifestări au creat necesitatea imperioasă de a pune capăt luptei între „Tribuna” și comitetul național, care paraliza toată acțiunea națională.

Dacă însă este adevărat, cum spune Oct. Goga în ultimul său interview, că viața politică nu este cu puțință fără dreptul de liberă propagandă de idei, fără cumpănire critică a fenomenelor vieții naționale și sociale, care să asigure o evoluție normală a activității politice, — nu mai puțin trebuie să recunoaștem, că de datoria conducătorilor e să vegheze ca însuși cadrele necesare ale vieții de partid să nu fie rupte, ca să fie întotdeauna menținut un echilibru între interesul de ordine și disciplină de partid, și interesul legitim de „primenire”, pentru ca să întrebuițez curântul la modă.

Sbuciumul ultimilor ani a rupt acest echilibru. Și aci zace primejdia viitorului. Pacea încheiată astăzi, consolidând acțiunea de partid, își va da numai atunci toate roadele când acest echilibru va fi restabilit. Și numai atunci pacea va pătrunde și în suflete, închegând toate elementele vii ale națiunii într'un singur și puternic organism politic.

Nu mă îndoiesc că tineretul nostru intelectual își va da seama de marea răspundere ce ar cădea asupra lui, dacă nu-și va face totă datoria în această privință, cum nu mă îndoiesc că fruntașii partidului, cari tocmai acum au dat dovadă de atâta înțelepciune și cumpănire, vor ști să strîngă în jurul steagului pe toți acei cari cu gândul curat se vor pune în serviciul marilor interese ale neamului.

Cu conștiința împăcată pot spune că toate piedecile cari steteau până acum în calea împăcării sufletești sunt astăzi înlăturate.

C. Stere.

De vorbă cu Goga.

Înainte de a porți de fier m'am oprit o clipă. Fiorul amintirilor din vremurile de mult apuse a trecut prin mine. *Inchisoare politică!*... De sigur, închisoarea din Seghedin se îndepărtează mult de „idealul” așezămintelor de acest soi din Rusia. Însă faptul că statul ungar nu se poate lipsi de această instituție este prin sine însuși mai sugestiv, decât volumele ce s'ar putea scrie asupra stărilor de aici.

După o a doua poartă de gratii de fier, o tristă clădire cu un etaj, tăcută și mohorâtă — trec curtea destul de îngrijită, sui o scară de piatră. — și iată-mă în fața poetului răsvrătit.

Goga mă întimpină cu un zîmbet liniștit, dar în ochii săi citește o tainică durere. E încă îndurerat de sbuciumări recente? Își face o nouă icoană asupra lumii și vieții? Caută cărări nouă? E cuprins, cum din când în când se întâmplă, fatal cu ori ce adevărat poet, de un „Weltschmerz” în fața micilor mizerii omenesti? Nu știu. După un scurt schimb de vorbe prietenești, nu mă pot opri să nu abordez chestiunea ce pasionează toată Românimea în momentul de față. (Suntem în 6 Martie n.) În situația de astăzi sentimentele și ideile lui Goga prezintă atâta interes, încât voi încerca să reproduc cu scrupulozitate conversația noastră în această privință:

— Ce știi despre pace? Ai luat parte la tratările din Arad? Ești mulțumit că s'a încheiat? O aprobi?...

— „Fiind în închisoare cunosc numai fragmentar lucrurile ce se petrec afară. Nu am luat parte la tratările dintre comitetul național și proprietarii ziarului „Tribuna”, fiind că aceste tratări s'au mărginit numai la o chestiune de ordin juridic: proprietatea „Tribunei”. Eu, după cum se știe, nu am fost decât colaboratorul acestui ziar.

de-a lungul bulevardelor, umflându-ne plămânii: vine primăvara! Ieșiam zăpăciți de atâta lectură din biblioteca universității, nu ne mai abăteam pe corso, căci gândul nostru începea să-și întinză aripile în sborul spre culmile și văile copilăriei noastre. Suflam o halbă-două, făceam o tură de-a lungul șoselei și ne bucuram de goana birjelor, din cari femei frumoase aruncau zîmbete fugare trecătorilor și parfumuri de primăvară....

„Bine-ai venit”, mă intrerupe unul din bătrîni, și ciocnim pîharele.

Erau cărunți amândoi și ochii lor șterși clipeau des din gene, privind-mă par'că din o depărtare enormă. Li știam totdeauna împreună pe acești buni bătrîni, cari s'au strecurat prin vîlmășeala vieții, rămânând prieteni și la bătrînețe. Imi erau dragi, dîndu-mi prilej să mă gândesc, de câte ori îi întâlneam, la nestatornicia prietenilor de astăzi și la credința lor de oameni alcătuiți din altă dospeală par'că dintr'o vreme mai bună și mai fericită.

Se asemănau așa de puțin, deși mi-se părea

că se întregese împrumutat, încât nu mi-l puteau închipui pe unul fără celalalt.

Cel dintăi era înalt, slab, cu umerii obrazilor ieșiți și tremura din cap și din mâni, încât nu-și putea duce păharul la gură, decât dacă îl prindea cu amîndouă mîinile: cel de al doilea era scurt și gros, cu ochii injectați de sânge și cu o față de culoare roșie-violetă. Îi vedeai pretutindeni laolaltă: la plimbare, la biserică, la casină. În discuții nu se amestecau decât arare, și când termina unul, celalalt lua cuvîntul pentru a completa spusele prietenului său. Și așa, sprijinindu-se împrumutat, la adăpostul trecutului lor curat, erau o notă întregitoare în societatea bărbăților gravi și a tinerilor galagioși, infățișînd sinceritatea și seninătatea. Viața trecuse peste capetele lor cărunte, cu deslănțuirea furtunei de patimi și nenorociri — lăsându-le o urmă de zîmbet binevoitor în fundul ochilor lor de octogenari.

Discutau de una și de alta, când eel mai mic de statură, se depărta pe câteva momente.

Celălalt mă luă de mîna și-mi spuse cu glas coborît:

„Vezi-l? Îți aduci aminte de el, cum s'a făcut buged, de când l'ai întălnit pentru ultima oară? E roșu ca un rac cu ochi cu tot... și, ce e mai prost, bea într'una. N'o mai duce mult, să vezi dta. Te pomenești, că într'o bună dimineață, aici în cafenea se răstoarnă de pe scaun — și s'a isprăvit. Și ar fi pagubă de el, că n'a împlinit nici anul al șaptezeci și șaselea, pe când eu am trecut peste optzeci și unu... Dar când mă uit la el, imi vine se cred că-i mai bătrîn ca mine, cu cel puțin zece ani. E pagubă de el, săracu, dar se duce azi-mîne p'aci încolo”...

Bătrînul își intrerupsese vorba, căci celalalt se apropia de masa noastră. Nici nu se așază însă bine pe scaun acesta, când chelnerul veni și pofti la telefon pe bătrînul cel înalt și uscățiv.

El se ridică tremurînd în tot trupul și plecă înspre colțul celalalt al cafenelei, sprijinindu-se de cîrje și de scaunele, pe lângă cari trecea.

„Trece vremea, nepoate dragă, imi spune cel roșu și grăsun. Vezi-l pe bietu moșu ăsta, cum s'a adunat, ca o casă povărnită? E și bătrîn să-

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă plățire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

Acum deci, când proprietarii ajungând la înțelegere cu comitetul național, au decis înșiși asupra sortii ziarului, aplanându-și conflictul după cea mai bună chibzuință a lor, eu numai bucura mă pot văzând că se restabilește armonia dinainte, de pe vremea când mi-am început colaborarea la „Tribuna”, la care am rămas consecvent până demăzi, când cu intrarea mea în închisoare. Dar din parte-mi am accentuat în nenumărate rânduri, că doresc sincer să fie înlăturate notele de violențe personale. — eu n'am deci nici un motiv, și din acest punct de vedere, să desaproab pacea încheiată.

— Dar această pace va avea urmări însemnate, ea pune capăt certurilor atât de pasionate din ultimii doi ani. Nu crezi d-ta că prin însuși faptul că lupta din fericele a încetat, atât comitetul nu mai are temeiul de a se plânge împotriva „tribunistilor”, cari prin actul lor consolidează acțiunea națională, cât și, pe de altă parte, crează îndatorirea tuturor luptătorilor de a-și stringe rîndurile? Pacea te privește, deci, și personal. — trebuie oare să înțeleg că te simți alins?

La întrebarea aceasta convorbitorul meu îmi stringe, zimbînd, mîna:

— „Aici în singurătatea mea am putut să aștept în toată liniștea desfășurarea acestor tratări. Imprejurarea că d. Stere era la mijloc mi-a dat deplina garanție a seriozității și asigurarea că întru cât mă privește, demnitatea mea personală va fi păzită. Firește că după încheierea acestei păci, după reabilitarea morală și politică a proprietarilor „Tribunei” de către comitetul național, conflictul e terminat și războiul încetînd, lucrurile revin la starea dinainte de izbucnirea ostilităților, la „restitutio in integrum”.

— Dar aceasta presupune o conlucrare sinceră din ambele părți, valorile unei dușmăniî îndelungate nu se potolească așa ușor. Ce crezi să faci în această privință?

— „Eu, întru cât depinde de la mine, nu voi pune nici o piedecă în fața acestei noi situațiuni. După cum am declarat în atâtea rânduri, unitatea de partid o am con-

rau; el spune că are optzeci și unu, dar în realitate e mai bătrîn cu cel puțin cincisprezece ani. Bine încheiat n'a fost el niciodată, dar acum s'a scorojit, bietul, ca o lămâie stoarsă. Și tremură din cap, din mîni, ție-mă mare spaima, să nu se prăvale în fața ta. Tușește de învinețește la față. N'a ieșit din casă iarna întreagă și azi l-am făcut eu sila, să iasă. Acu îmi pare rău: dacă o răci, îmi rămâne pe suflet... Cât pentru mine, am umblat toată iarna fără nici o grije, par'eam mai întinerit de o vreme încoace... Imi pare rău de el, dar ce să-i faci?”

Tac, ațintindu-și privirea în ungherul, din care răsări în curînd silueta celuilalt. Venea șovăind, plutind par'că prin valurile de fum, sprijinindu-se de mese și de scaune, respirînd agitat și tinându-și o mîna la inimă.

Cînd își recupără locul, cei doi bătrîni se măsurară odată cu privirile. M'am cutremurat de ura, ce le scăpăra în fundul tănuțului al orbitelor. Pe o clipă mi-a fost silă de acești prieteni, cari se vorbesc de rău în absență, apoi mi s'a făcut deodată lumină în suflet și am înțeles ura neputincioasă, ce licărea în ochii lor șterși. Era instinctul vital, care îi făcea să se dușmănească de moarte. Se vedeau amîndoi aproape de marginea prăpastiei, și instinctul de viață aproape le șoptea cu îndărăjire: „De ce să pleci tu măi? Să treacă celălalt — și tu o duci înainte! Nu bagi de seamă, că ești mai voinic decît el? E rîndul lui!”

Și cei doi prieteni se dușmăneau în adîncul sufletului cu o ură oarbă și pătimașă.

Cînd mi-am ridicat privirea din revista, în care mă prefăceam că cetesc, cei doi dușmani se

siderat în împrejurările dela noi o dogmă politică, și prin toate năzuințele mele în activitatea mea de până acum, de ordin pur publicistic, n'am vrut să depășesc cadrele organizațiunii noastre de partid. Nici eu, nici prietenii mei, nu ne-am depărtat dela principiile fundamentale ale programului național”.

— Eu înțeleg, că în sîmul unui partid poate fi și o luptă de idei, precum și critica obiectivă a activității politice. — dar aceasta nu poate și nu trebuie să degenereze într-o luptă împotriva partidului. Recunoști și d-ta că lupta de idei trebuie să se mențină în limitele compatibile cu unitatea de partid?

— Bine înțeles. Mi-am dat totdeauna seama și o văd și astăzi, că în cadrul partidului nu pot dispărea niciodată diferitele curente de idei și propaganda pentru ele. Fără această fermentație de credințe, fără o cumpănire critică a fenomenelor politice și sociale din jurul nostru nu poate fi viața de partid, nici o evoluție normală a politicii naționale. De aceea asupra ideilor lansate n'au fost și n'au putut fi tratări, fiind aceste expresiunea firească a unor stări organice”.

— Intru cât în lupta dvoastră a fost și acest element de propagandă, el, de sigur, trebuie să rămână și de aci înainte, fiindcă și eu cred că propaganda de idei, dusă cu sinceritate și seriozitate, nu este numai compatibilă cu viața de partid, dar este chiar indispensabilă pentru propășirea neamului. Știu pozitiv că aceasta este și credința conducătorilor partidului. Intru cât critica obiectivă și propaganda de idei nu poate împiedeca pe nimeni să-și ia locul ce i-se cuvine în rîndurile partidului, dă-mi voi deci să te întreb: față de faptul că ție-se cere, ca semn ulterior și vădit de împăciuire, să reintri în organizația partidului, ce ai de gând să faci?

— „Eu voi lupta se înțelege, și de aci înainte pentru ideile mele, propagându-le mai departe, și dacă mi-se cere să reintru în comitetul național, acum după aplanarea conflictului pentru care l'am părăsit, primesc această sarcină, avînd convingerea că fruntașii partidului cu toții vor înțelege necesitatea unei asemenea evoluții. Numai întemeindu-ne pe acest adevăr,

schimbaseră ca prin farmec. Scînteia fulgerătoare a urii se stinsese din adîncul orbitelor — și o expresie de milă și dragoste le lumina fața. Se gîndeau, probabil, la vorbele spuse, și le regretau acum: ori se înduioșau în fața implacabilei sorti, atât de asemănătoare pentru amîndoi.

„Mergem, bătrînule?”

— Mergem!”

Și cei doi bătrîni își luară paltoanele, îmi strinseră mîna cu căldură și ieșiră la braț, sprijinindu-se, ca doi îndrăgostiți. Îi urmării multă vreme, dela geam. Îi vedeam, cu câtă dragoste își vorbesc, cum gesticulează de aprins, fericiți de amurgul primăvăratec, ce se prăbușia din văzduh asupra lumii, cu miros de flori și pămînt umed, ce poartă în el sbucnirea neastîmpărată a vieții prin mii și mii de rezorturi.

Treceau la braț, alipindu-se mai tare de oaltă, bucurîndu-se de boarea ce le mîngăia tîmplele, de trecătorii cari li-se păreau mai veseli ca altdăți, de femeile, cari zâmbeau în toaletele lor de primăvară, de gălăgia vieții, care se revărsa, în valuri tot mai puternice par'că, dintr'un adînc tănuț și veșnic al firii.

Și se pierdură, ca și cînd ar fi plutit ușor, în ceața inserării...

x Numai sămînte de a lui Mauthner târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămînte ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

lăsînd la o parte toate frecările și interesele personale, deschizînd drum liber în fața discuțiunilor de ordin principiar, se poate instăpîni (convorbitorul meu apasă asupra acestor cuvinte) o pace sufletească, și deci reală, în rîndurile noastre, așezîndu-ne pe fiecare din noi la postul ce ni-se cuvine în lupta pentru apărare a neamului. De altfel eu, acum o bucată de timp, simțind nevoia unei reculegeri pe urma multelor hărțuiri, nu voi lua parte mai activă la luptele politice.”

Nu voi mai adăuga nimic la aceste cuvinte. Restul conversațiunii noastre nu privea decît planuri literare, cari în vremurile astea nu pot prezînta interes pentru nimeni.

Poarta de fier s'a închis în urma mea. Mergeam pe străzile fără nici un caracter ale Seghedinului, și un gînd mă tortura: pe fondul acesta de idei formulat de Goga, atât de simple, atât — aș putea spune, dacă nu m'aș teme să fiu rău înțeles — de banale, încît nu este „bătrîn” ori cît de „ruginit” și de „autoritar”, care să le poată respinge, lupta trecută mi-a apărut ca o neînțeleasă monstruoșitate. Cum, pentru aceasta s'a oprit în loc toată activitatea națională timp de aproape doi ani? Pentru aceasta atâtea sfășieri și atâtea suflete rănite? Nu e un coșmar?

Ce blestem a căzut asupra neamului nostru?...

Bine că s'a sfîrșit! Puțină bunăvoință, puțină îngăduință va lumina toate cugetele, și va aduce acea pace sufletească, atât de dorită.

C. Șarcăleanu.

Două documente.

I.

Arad, 3 Martie 1912.

Mult stimat! Domnule Stere,

Din convorbirile avute cu DVoastră am primit convingerea că persoana mea ar sta în calea restabilirii păcii. Intre astfel de împrejurări eu nu pot sta la îndoială asupra datoriei mele. Renunț la toate interesele mele personale, la orice ambițiune și amor propriu și mă dau la o parte. Vă pun la dispoziție pozițiunea mea avută la ziarul „Tribuna” pe care o voi menține numai pînă în momentul cînd voi primi desărcinarea DVoastră.

Primiți, Vă rog, expresiunea distinsei mele stime.

Sever Bocu.

II.

Arad, 4 Martie 1912.

Stimate Domnule Bocu,

Am celit cu o vie emoțiune scrisoarea d-tale. Era de datoriu mea să asigur pentru viitorul organ al partidului național o funcționare normală și deci și pulința de colaborare frățească între toți redactorii săi. Nu mi este dat să judec situațiunea, care în ce privește pe d-ta personal, făcea în credința mea, pentru moment cel puțin, imposibilă astfel de colaborare. M'am mărginit să fac această constatare față de d-ta, și țin acum să-ți exprim toată recunoștința pentru gestul acesta de abnegațiune, prin care mi-ai ușurat greaua mea sarcină. Sunt convins că pentru toți oamenii de inimă fapta d-tale nu poate avea decît o singură interpretare.

Multăminindu-ți încă odată rog să primești asigurarea considerațiunii mele.

C. Stere.

Sărbătoarea frăției.

Dacă există vre-un Român care să fi fost cercat de ispita îndoielii în viitorul acestui neam, în al cărui suflet oboseala și resemnarea ar începe să-și facă loc, care să simtă că izvorul entuziasmului și al voinței începe să-i sece, în fața atâtor împrejurări protivnice, acela ar fi trebuit să fie de față în seara de Duminică la Arad, în sala hotelului Central, la ospățul înfrățirii românești.

Ori cât de puțin i-ar fi fost sufletul, ori cât de amortite fibrele speranței, ale voinței și ale entuziasmului, nu ar fi putut să nu se zgudue, să nu se renaască, sub valul electric, de entuziasm, de simpatie frățească, de speranță românească ce s'a deslășuit la acest ospăț al frăției care prin înălțimea la care au știut să se ridice frunții acestui neam, prin jertfa fără de cruțare a nemulțumirilor și a susceptibilităților personale ce au făcut-o, prin biruința strălucită ce au avut-o asupra slăbiciunilor omenești, și care nu este cu puțință să nu ocupe una din cele mai frumoase pagini din câte s'au scris în istoria luptelor noastre politice.

Deși aranjarea lui s'a făcut în cea mai mare pripă, fără de nici o publicitate, astfel, că multă lume chiar din Arad a luat cunoștință tocmai în ultimul moment, totuși numărul publicului românesc ales ce și-a dat întâlnire a fost atâta de mare, în cât au transformat această serbare, făcută cu intenții modeste, într-una din cele mai grandioase manifestații de solidaritate națională.

Pe lângă membrii comitetului național care au participat la conferința de Duminică și pe lângă publicul arădan, numeroși participanți din jur și mulți delegați din localități mai depărtate, dela Beiuș, Oradea-Mare, Timișoara, Bistrița, Lugoj, Oravița, Chișineu etc. cu doamne și dsoare au ținut să fie prezenți spre a duce vestea cea bună în cercurile lor.

Atât era de așteptată această clipă, în cât a fost destul să prindă în treacăt știrea, ca să pornească spre Arad.

La ceasurile opt publicul începe să-și facă apariția în sala mare a hotelului Central.

Pe toate fețele strălucește acea fericire, care luminează chipul omului în ceasurile când a făcut un mare act pentru semenii săi sau pentru neamul său.

Foștii „tribuniști” și foștii „româniști” care însă nu au încetat niciodată a fi români, încep să-și dea mâna.

După câteva cuvinte ghiata se rupe. Din suflete se ridică o undă irizibilă de simpatie, care mult timp stăpânită, acum se revarsă înecând amintirea a tot ce a fost. Cu mințile limpezite de patimi, acum oamenii se judecă mai bine. Parcă unghiul vederei s'a schimbat, sunt cu totul alții de cum s'au crezut: visul urit de ieri a dispărut lăsând în urma lui o nespus de dulce senzație, de calm și de frumoase perspective pentru viitor.

Prin sală încep să apară pe ici pe colo ca niște splendide buchete de flori, doamne și domnișoare strălucitoare de frumusețe.

Mai ales ducele și dsoarele trebuie să se simtă fericite de aceste clipe care au ridicat de pe fruntea soților și a părinților lor nouii vrajbei, ele care nu au cunoscut altă politică, decât aceea a binelui ce-l fac cu atâta grație, ori de câte ori o instituție națională, sau o operă culturală simte nevoie de ajutorul lor.

Și aceasta se și simte de pe fețele lor, care parcă sunt mai frumoase, mai luminoase în această seară.

La orele nouă își face apariția în sală d. Mihali președintele comitetului național și apoi d. C. Stere care este primit cu puternice ovatii îndelung prelungite:

Sala acum plină, peste o sută de persoane doamne și domni au luat loc la mese, din această numeroasă asistență putem însemna următoarele persoane rugând să fim scuzați dacă ne vor scăpa unele nume:

Constantin Stere, profesor (Iasi), dr. Teodor Mihali, președintele clubului parlamentar al deputaților români, Vasile Goldiș, directorul „Românului” cu doamna, dr. Alexandru Vaida-Voievod, deputat, dr. Iuliu Maniu adv., dr. Nicolae Șerban deputat, R. Ciorogariu profesorul (Arad), dna dr. Popovici (Chișineu), dna dr. Botiș (Arad), dna dr. Cioban (Timișoara) și dra Popovici (Silba), dna Marșieu (Sân-Nic-mic), dna dr. Veliciu (Arad), d. dr. Pap cu dna (Beiuș), dr. Onișor adv. (Bistrița), dr. Grozda adv. (Buteni), dr. Hotărău adv. (Siria), dr. Oprean adv. (S. Nic-mare), Herbay secret. soc. „Transilvania” (Arad), dr. Crișan adv. (Aradul-nou), L. Fazeaș cand. de adv. (Arad), Gh. Stoica red. la „Tribuna” (Arad), Popa Radu funcț. la „Victoria” (Arad), membrii redacției și administrației „Românului” și „Poporului Român”, Sava Raicu v. directorul „Victoriei” (Arad), dr. Nedeleu (Oravița), I. Șeviciv funcț. consistorial (Arad), dr. S. Miclea cand. de adv. (Arad), Popovici casierul „Victoriei” (Arad), dr. R. Veliciu adv. (Arad), dr. Al. Morariu adv. (Caransebeș), dr. Cioban preot militar (Viena), dr. I. Marșieu adv. (Arad), dr. C. Ianet adv. (Arad), dr. Demian medic (Arad), dr. Ispravnic adv. (Arad), dr. Nemet adv. (Arad), Tr. Vățian preot (Arad), Vasilon contabil la „Victoria” (Arad), Nicolae Mihulin profesor (Arad), dr. Ghilezan adv. (Mogoș), dr. T. Pap adv. (Hălmegei), dr. Cucu adv., dr. dr. D. Popa medic (Arad), M. Popovici, Vulpe, cand. de preot (Șicla), Iust. Montia preot (Șicla), I. Giurgiu ziarist (Arad), Ciobara cand. de preot (Arad), Marșieu preot (Sân-Nic-mic), I. Moldovan inv. (Arad), dr. Ciuhandu ref. școl. (Arad), dr. Novac adv. (Pecica), Roxin preot (Radna), F. Manoilă protopop (Lipova), dr. Moldovan cand. de adv. (Arad), dr. Luțai cand. de adv. (Arad), V. Arjoca funcționar la „Victoria” (Arad), Antonescu funcț. la „Victoria” (Arad), I. Montani ziarist (Arad), I. Moldovan prim-contabil la „Victoria” (Arad), dr. Popovici adv. (Chișineu), dr. Brodiceanu adv. (Lugoj), dr. Ilie cand. de adv. (Arad), dsoara Antifa Marchișiu (Arad), dr. Mieloși cand. de adv. (Arad), dsoara Manoilă (Lipova), dr. Ghebeles adv. (Pecica), N. Ștefu inv. pens. (Arad), Vancu inv. pens. (Arad), Groșorean inv. (Galșa), Don episcop bis. (Arad), Rusu inv. (Pecica), D. Popovici inv. (Arad), Gh. Popovici (Arad), T. Lugojan profesor (Arad), dr. Sădean prof. (Arad), dr. Al. Stoenescu cand. de adv. cu dna (Arad), Cornel Lazar diacon cu dna (Arad), dr. Tămășdan medic-dentist (Arad), dsoara Petran (Arad), dsoara Fl. Bonciu (Arad), dna Mihulin (Arad), dna F. Manoilă (Lipova), dna Petran (Arad), dr. N. Comșa medic (Săliște), Iust. Olariu măestru (Arad), dr. Roxin cand. de adv. (Radna), Belle inv. (Șicla), Balint inv. (Șicla), D. Șerban propr. (Șicla), Gh. Ștef comerciant (Arad), etc. etc.

D. Mihali președintele comitetului național începe seria cuvântărilor:

Doamnelor și domnilor!

Vă salut și vă mulțumesc că ați venit în număr atât de demn la această sărbătoare. Aceasta este o dovadă, că și dv. sunteți convingși de însemnătatea clipelor de astăzi, Citesc în ochii și pe fețele voas-

tre veselii, că după atâtea zile de amărăciune a venit în sfârșit un ceas de înseninare.

Vă dați seamă fiecare dintre d-voastră de împrejurările extraordinare prin care trecem astăzi. Sistemul de guvernare din această țară de care suferim sub toate raporturile și pe care cu toții îl cunoașteți, e pe cale să se atingă acum de integritatea bisericii noastre. Față cu atacurile repetate ale acestui sistem împotriva existenței noastre naționale, fiecare român trebuie să-și smulgă din suflet toate nemulțumirile de ordin personal, toate slăbiciunile spre a face zid de apărare împotriva primejdiei.

Căci în asemenea momente avem nevoie de toată energia de care e capabil poporul nostru în luptă de rezistență națională. Iar pentru a dispune de această energie, nu există decât un singur mijloc: „Unirea în cugete și simțiri”, sau în termeni politici: *solidaritatea națională*.

De un an și câteva luni această concentrare a energiei naționale nu se putea face din cauza neînțelegerilor. Astăzi avem fericirea a vă putea spune, că aceste neînțelegeri au disparut. Nici un element de diviziune nu mai există în rindurile luptătorilor pentru conservarea noastră națională.

Aceasta este însemnătatea momentului de față, care dat fiind împrejurările neobișnuite prin care trecem, este într-adevăr istorică. Toate motivele de despărțire între comitetul național și frații de la „Tribuna”, astăzi au dispărut.

Sunt fericit că soartea m'a desemnat pe mine să vă comunic acest concluz adus cu toată hotărârea și sinceritatea de comitetul național și cu tot aceeași însufletire și de partea tribuniștilor. Astfel dar sperăm, avem convingerea că pacea va fi durabilă.

Doamnelor și domnilor.

Când ne amintim cât eram de învrăjbiți și cum s'a ajuns la această înfrățire, ți-se pare că te găsești în fața unei adevărate minuni.

Olor la această minune s'a contribuit cu sfârșit și cu jertfe din toate părțile. Membrii comitetului național și-au făcut întotdeauna datoria, dar de data aceasta au fost mai viteji ca oricând căci astăzi s'au învins pe sine. Și această biruință în politică este cel mai mare lucru.

Dar cel mai mare merit în acest act este al dlui Constantin Stere. (Aplauze prelungite, ovatii).

Vă rog să-mi dați voie să vă exprim în numele meu, al comitetului național, și, cred că pot să spun, al întregului neam românesc, mulțumirea și admirația ce-i păstrează autorului acestei minuni.

Doamnelor și domnilor!

Este primadata când un frate de dincolo se interesează de cauza noastră așa de aproape jertfindu-și interese, sănătate și nervi.

Jertfele ce le-ai adus și actul ce l'ai făcut iubite prietene își va găsi răsplata în recunoștința noastră a tuturor.

Dar ca un semn modest al acestei recunoștințe te rog iubite și valoros prieten, în numele comitetului național și al întregului neam românesc din Ardeal și Ungaria să-ți ofer această ramură de maslin.

Și odată cu aceasta fac o făgăduială solemnă. Ca în viitor dacă năzuințele noastre pentru binele acestui neam ne vor duce în ciocniri, dacă orizontul sufletului nostru a fi acoperit de nouii neînțelegerii, chipul tău cu ramura de maslin va rămări în mintea noastră și neînțelegerile vor dispărea. Comitetul național va ști impune fiecăruia respectul partidului. Aceasta este satisfacția ce ți-o promitem și pe care meriți să o ai.

Dumnezeu să te tie, și la mulți ani!

D. Mihali oferă ramura de maslin, o frumoasă lucrare în argint dăruită de societatea arădană, publicul ovationează îndelung: orchestra intonează „Deșteaptă-te Române”.

Dar privirile s'au întors acum toate spre d. Stere care s'a ridicat să vorbească. Fiecare dorește să vadă, să-și întipărească cât mai bine trăsăturile bărbatului distins care a știut să pună capăt furtunilor dela noi și să dea prilej acestei grandioase serbări a idealizmului și a lepădării de sine.

Figura energetică, brună a dlui C. Stere, este acum toată luminată de fericirea ce trebuie să o fi simțit pentru izbânda atât de desăvârșită ce a câștigat în favoarea neamului său.

Un ușor accent moldovenesc dă graiului său o notă deosebit de simpatică.

D. C. Stere.

Doamnelor și domnilor,

Nu m'am așteptat să viu astăseară la o serbare atât de impunătoare. Nu sunt deprins să iau parte la solemnități; din firea mea sunt singuratic, îmi place să trăiesc mai mult în liniștea bibliotecii. Dacă totuși mă găsește astăzi printre d-voastră aceasta se datorește unei întâmplări.

Este adevărat că mă găsește printre d-voastră de două luni de zile. Nu m'am abătut acasă în acest răstimp decât puține zile și în tot acest timp gândul mi-a fost la d-voastră. Am luat parte în acest interval la un alt banchet, la care au ținut să-și exprime bucuria pentru împăcarea dintre viteazul Vaida (Strigăte: trăiască) și cântărețul Ardealului Oct. Goga și atunci asistenta întreagă prin glasul șefului partidului conservator, colegul meu Matei Cantacuzino mi-a spus:

„Aștept să vii de dincolo cu vestea împăcării”.

Și atunci mi-am luat hotărârea să viu să rămân aici oricât timp ar fi fost nevoie, să bat la poarta fiecăruia până când voi isbuti.

Cum vedeți, eram pregătit pentru toate greutățile.

Nu este meritul meu dacă împăcarea s'a făcut cu atâta ușurință.

Am văzut că vrajba provenea dintr'o împrejurare neorocită și poate numai lipsa de îndemn a făcut că pacea să nu fie încheiată până acum.

M'am gândit atunci că amorul propriu, singurul care constituie o piedecă pentru pasul ce se dorea și de o parte și de alta, n'are ce căuta într'o chestiune de suprem interes național.

Partidul național român nu luptă aici numai pentru Românii de dincoace de Carpați, ci pentru întregul neam românesc. Lupta ce se duce aici este aceea a avangardei neamului nostru întreg. Să nu-i fie deci nimănuia rușine a-și descoperi capul înaintea acestui partid. El reprezintă națiunea în lupta sa de avangardă și față de națiune ori cine are numai datorii, Comitetul național poartă steagul acestui partid, în jurul lui să vă stringeți cu toții.

Dar dacă înăuntrul acestui partid au fost neînțelegeri, acestea s'au datorit unei confuziuni, care sper, că a dispărut pentru totdeauna.

Neînțelegerea a provenit dintr'o confuzie relativă la principiile de organizare ale partidului, și din altă confuzie relativă la condițiile de viață a unui partid.

Un partid este o organizație de luptă și într'o asemenea organizație condiția cea mai de căpetenie este să se asigure posibilitatea ei de acțiune. Este firesc, că acolo unde este o grupare de oameni să izbucnească din când în când conflicte de idei.

Dar dacă într'o organizație nu se găsește mijlocul de a restabili armonia, neînțelegerile pot merge până la anihilarea ei. Și ori care ar fi dragostea voastră de a menține întregitatea sufletescă a organizației voastre, dacă nu se produce o schimbare în metoda ei de procedură aceste neînțelegeri iarăși ar putea să reapară.

Să-mi permiteți a contribui cu o modestă părere la năzuințele voastre, de a menține unitatea partidului.

Un partid nu este mecanism mort ci un organism viu în care este o necontenită reînnoire de sânge.

Pentru organismele vii premenirea este o lege fatală, dar dacă este așa, atunci nu se poate contesta propaganda, critica, acțiunea de idei. În ele constă viața de partid și posibilitatea lui de adaptare față de împrejurări.

Dați-mi voie să vă ilustrez aceasta cu o pildă luată din însăși viața partidului vostru. Și altădată acest partid a trebuit să treacă printr'o mare tranziție și anume când cu pășirea voastră din pasivitate. Dacă atunci acei membri ai partidului care țineau la activitate nu ar fi avut dreptul și puțința de a-și spune cuvântul, întregul organism al partidului s'ar fi osificat.

Iată dar că propaganda și acțiunea de idei sunt o necesitate de viață pentru partid. Dar necesitatea de coeziune a partidului și de autoritate a conducătorilor acestui partid, impune pe de altă parte o măsură în acest drept. Nu trebuie rupt echilibrul. Nu trebuie dusă această acțiune până la sfărâmarea unității materiale și morale a partidului.

La voi acest echilibru a fost rupt. Nu s'a știut păstra armonia între nevoia de primenire și între nevoia de autoritate, astfel acest partid a fost paralizat.

Doamnelor și domnilor!

S'a vorbit de bătrini și tineri. N'am înțeles niciodată această deosebire. Sunt bătrini a căror inimă este veșnic tânără și care sunt cu mult mai tineri decât aceia, care-și istovesc forțele sufletești în cafelele, și sunt tineri, care pot fi socotiți printre bătrini. Nici bătrinetele, nici tinerețele nu pot constitui un motiv de neînțelegere și de vrajba. Dar este nerăbdarea, dorința poate, de a face mai de grabă binele, care produce de multe ori frecvări.

Este datoria comitetului, de a ști să puie o cumpănă la toate aceste porniri și de a face, ca partidul să fie rezultanta tuturor ideilor și simțământelor, care străbat viața unui neam.

Nu uitați ce se întâmplă cu revoluționarii când sunt prinși în situația de a purta răspunderea guvernării.

Atunci în față răspunderii ce li-se pune în spate, au posibilitatea să facă deosebire între dorință și realitate. Sunt convins că fruntașii voștri vor ști să puie la încercare forțele fiecăruia și cred că nimeni nu poate cere ca partidul mai mult decât ai da puțința de a-și depune prinusul de muncă pentru neam.

Domnilor,

De multe ori omul sănătos nu-și dă seama de prețul sănătății, decât după ce a trecut printr'o boală grea. Acuma când a-ți gustat din paharul desbinării, veți ști să apreciați binefacerile solidarității.

Aceasta încercare a dovedit, că partidul a ajuns la maturitate necesară pentru a împiedeca de aici înainte asemenea isbucniri.

Deci să-mi dați voie a închina pentru aceia, cari reprezintă unitatea de partid:

Pentru d. Gh. Pop de Băsești și pentru acela care-l reprezintă astăzi seară aici, pentru prietenul meu Teodor Mihali.

Dați-mi voie să-i mulțumesc pentru bunele cuvinte care mi-le-a adresat.

Ne cunoaștem de mult. Suntem vechi prieteni. V'am vorbit de banchetul dela Iași. Vin toamai de dincolo de lângă riul Prut. Am trecut Carpații și sunt pe ceastălaltă margine a româniei și sunt tot ocașu. Nu vă mirați, deci că m'am simțit îndemnat să vin în mijlocul vostru. Frații, dacă se coartă, alt frate îi împacă.

Și să-mi dați voie să vă mulțumesc, n'aș vrea că această serbare să aibe un caracter pentru mine, ci pentru pace.

Inchin paharul nu numai pentru cei ce au iscălit protocolul. Nu numai pentru pacea decretată ci a-și vrea să închin pentru pacea, care va intra în toate satele, în toate căminurile, unde până acuma mergea vrajba.

Acolo unde până acuma mergeau două glasuri de neînțelegere să răsună un singur glas mare și puternic.

Și acest glas să fie glasul de înfrățire.

Trăiască neamul românesc!

P. C. S. R. Ciorogariu.

Venerabila figură a părintelui protosinel este salutată cu salve de aplauze. P. C. S. rostește următorul toast de-o adâncă și sinceră concepțiune:

Doamnelor și domnilor!

Savantul discută: care sentiment e mai mare: amorul de sine, ori iubirea de patrie. Iubirea de patrie afirmă francezul, pentru iubirea de patrie trebuie să-ți jertfești amorul. „La voi, francezii învăpăiați”, zice Marx Nordau, „așa este, dar nu și la alte popoare”. După mine sacrificarea amorului pentru patrie nu e chestiune de sânge ci chestiune de cultură. La popoare idealiste iubirea de neam e superioară amorului și îl absoarbe pe

acesta. Am avut și eu un amor, pe care l'am cultivat, cu toată căldura inimii, prin suferințe și jertfe l'am scos din fașe până ce a crescut mare. Și eram cu tot sufletul, cu toată ființa mea legat de acest amor. Iubirea de neam mi-a cerut să-l jertfesc. L'am jertfit. Aceasta e povestea zilei de azi.

Adevărul este ca o piatră scumpă care nu-și pierde valoarea ori unde ar ajunge ea. Brillantul rămâne brilliant și în lumina soarelui și în întunerec. Numai sfântul soare de sus este mai frumos decât el. Unde însă nu strălucește sf. soare, brillantul e lumina cea mai frumoasă, care luminează în întunerec. Maestrul Caragiale a zis în firul unei discuții despre modestia scriitorului: Ce modestie? Eu am talent. „Uite mă, am talent”.

Zic și eu: Eu am sentimentul adevărului. Adevărul meu e același azi care a fost și înainte. Eu nu intru ca renegat în comitetul național, ci duc cu mine convingerile mele adevărate ca să lumineze în ceața noinerederii de care am fost înconjurat. Și cred că în mijlocul acestei cețe va lumina mai frumos.

S'a încheiat actul păcii. Acest act însă este numai etapa păcii în suflet. Acum urmează să cucerim cetatea aceea în care se sbat gândirile și simțirile iubirii de neam și tot ce este omeneșc în om.

Când va fi și această cetate cucerită, atunci e pacea pace. Evanghelia care azi s'a cetit în toate bisericile se începe cu cuvintele mântuitorului: „Cine vrea să-mi urmeze mie, să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie”, — iar eu închei evanghelia zilei românești de azi tot cu cuvintele dlui meu Isus Christos și zic tuturor celor de aici și celor de afară: „Cine vrea să-mi urmeze mie să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie”.

Doresc vestitorului păcii dlui Stere să-și poată încorona opera și cu pacea din suflet. La mulți ani să trăiți! (Prelungi și entusiaste ovații).

D. V. Goldiș.

Directorul „Românului” este salutată cu urale puternice și îndelung repetate:

„In alte vremuri — spune dsa — de aici dela noi a trecut cuvântul luminei pentru cei de peste Carpați și acum ne-a fost dat să primim imprumutul și încă toamai de dincolo de Prut, din pământul subjugat al Basarabiei.

Sămânța dorului de pace a fost în sufletele noastre; dar a trebuit să mai vie soarele, soarele care să o încălzească pentru a putea încolți. A trebuit să vie meșterul, soarele care s'o facă să încolțească — și soarele acesta a fost d. Stere. (Aplauze).

Dar acum când bună înțelegerea a intrat iar în mijlocul nostru, când pacea s'a înfăptuit, e momentul să ne aducem aminte de o vorbă a strămoșilor noștri. Ne mângâiem cu gândul, că limba noastră se aseamănă cu limba străbunilor noștri. Să ne aducem aminte de vorbele: si vis pacem, para bellum: dacă vrei pace pregătește-te de războiu. Să cuvine să întoarcem cuvintele latinești: si vis bellum, para pacem (aplauze)

A trebuit să încheiem pacea asta pentru ca să putem fi gata de războiu. Un războiu mare hotărâtor ne așteaptă — și vom începe războiul.

Dela desrobirea noastră din 1848 n'au mai fost momente atât de însemnate în viața poporului nostru ca acelea cari se anunță. Nu ne-am mai găsit în preajma unor evenimente atât de hotărâtoare pentru viața noastră națională. Astăzi dușmanul prin repetate atacuri ne chiamă la lupta hotărâtoare.

În monarhia noastră se pregătesc schimbări cari se vor putea desovârși numai cu concursul nostru. În aceste momente, dar, poporul nostru din această țară trebuie să se știe sigur de forțele sale și solidar să pășească în acțiunile lui.

Simțim cu toții cum în politica țării ne apropiem acum de momentul decisiv în care se va alcătui forma cea nouă potrivit puterilor noi. Acum deci mai mult decât oricând avem trebuință de unirea tuturor forțelor noastre. Pământul nostru, dle Stere, e bun și e gata de roadă.

Cu oarecare greutate am primit sarcina de a duce lupta pentru a reinstăpâni în rîndurile partidului nostru disciplina și armonia atât de necesare unei lupte solide. Dar aș fi dus-o, pentru partid și până la alte margini. Mă bucur însă că în mijlocul luptei ne-am putut recunoaște frate pe frate și că interesele mari ale neamului nostru au readus bună-înțelegerea deplină.

Inchină pentru d. Constantin Stere. (Aplauze).
Este întâmpinat de public cu aplauze și ovacii îndelungate.

D. Dr. Al. Vaida.

Arată cum neamul nostru, care abia acum 50 de ani a ieșit din robie n'a putut să dea din mijlocul său mulți bărbați politici și mai cu seamă diplomați consumați. Maghiarii au avut o viață politică mai bogată și calitățile lor politice i-au înarmat împotriva noastră. Noi nu avem rutina școlii diplomatice. Pune în adevărată lumină rolul frumos pe care l-a avut d. Const. Stere în aceste momente istorice ale politicii noastre și dreptul ce și-a câștigat la recunoștința noastră acest fiu al Basarabiei, care de aproape 2 luni e nedespărțit de țara noastră.

Drept încheiere arată în scurte linii activitatea culturală îndeplinită de d. C. Stere, ca literat, economist, sociolog și om politic în România.

D. C. Stere.

Iau paharul ca să mărturisesc o înfringere. Trebuie să mărturisesc, că eu care vedeam îndeosebi perspectivele păcii sufletosti, am dat greș în diplomația mea, căci pacea în suflete era înainte de a se așterne în paragrafele convențiunii. Cuvântarea dlui Goldiș, atât de nobilă în accepțiunea ei, m'a făcut să am o părere foarte modestă despre talentele mele diplomatice. Erai împăcat dl Goldiș, încă înainte de venirea mea și era numai lipsă de simbol și asta am fost să fiu eu. Imi era ușor să intervin pentru pace, era doar adânc răpătat în inimile d-voastră.

Aici s'a dat luptă între sentimentul de răsvrătire al tinerimii și simțul de autoritate. Sunt și eu un vechiu răsvrătit, care și-a răsplătit altfel decât prin articole de ziare acest sentiment. Ca director de revistă, ca profesor am acum viu și sentimentul autorității. Sunt deci la mijloc, acum între cele două extermități. Adevărul e că viața e o serie de răsvrătiri și de acte de autoritate. Acest popor va trăi, care știe când să se răsvrătească și când să-și afirme autoritatea. Din toate aceste varii sbuciumări se va închiega tăria pentru luptă și d-voastră Aradani care sunteți rasa cea mai închinată a neamului românesc, ați arătat că știți să vă înfrânați și pornirile, când pacea vă unește împotriva adversarului strein.

Inchin pentru societatea aradană, în mijlocul căreia trăiesc de trei săptămâni și inchin, în special, cu multă recunoștință pentru damele cari înfrumusează această societate.

D. Dr. R. Veliciu. În cuvinte de o duioșie înșeătoare evocă prietenia ce l-a legat de d. O. Goga cât timp erau pe băncile școlii. Își exprimă bucuria că pacea îi dă speranța de a vedea pe disimul său prieten iarăși alături în lupta pentru apărarea neamului.

Ridică paharul pentru poetul care în acest moment de sărbătoare zace în temnița dela Seghedin...

D. Caius Brediceanu delegat împreună cu d. Nedelcu al Lugojului spune că pacea era un lucru de mult așteptat.

Vorbeste despre rolul ziaristului în opera de înfrățire a spiritelor. Pacea aceasta care s'a încheiat azi, a spus d-sa, are să fie ratificată de popor. Iar pentru a fi ratificată e nevoie de munca celor muncitori de multe ori anonimi cari-și izvoiesc sănătatea, nervii și puterea împărțind lumină neamului.

Aceștia sunt ziaristii români. Lor le inchin paharul meu.

D. Dr. Maniu.

Aclamat cu insistență de publicul din sală dl. Maniu cu aceea artă pe care numai marii dialectici o au de-a expune în chipul cel mai clar cele mai profunde cugetări, a desfășurat întregul rost al luptelor noastre, expunând în câteva minute de cuvântare, întreaga concepție a doctrinei naționaliste.

Cuvântarea d-sale constituie o pagină de strălucită elocvență și de cugetare profundă cum rarareori se întâlnește.

Foarte mișcat d. C. Stere, a luat pentru a treia oară cuvântul. Iasa aduce elogiul comitetului național. Aveți conducători vrednici în care trebuie să vă puneți toată încrederea și tot devotamentul. Acești conducători poartă o luptă care nu este indiferentă pentru neamul nostru din alte părți. Venind aci să contribuim la înlăturarea piedecilor,

am înțeles să fac aceasta ca soldat modest, care înțelege că rolul său este să nu se ridice peste conducătorii din fruntea oastei.

Cu aceasta cuvântările au luat sfârșit: era seara târziu când publicul a hotărât să se despartă ducând cu sine impresia că au asistat la unul din cele mai însemnate momente din viața națională...

Din trecutul „Tribunei”.

„Tribuna” a apărut până la Crăciunul anului 1903 sub numirea „Tribuna Poporului”, când și-a luat numele de „Tribuna”.

Primul număr al „Tribunii Poporului” a apărut în luna Decembrie a anului 1896. Foarte bogat și frumos, el cuprindea afară de cuvântul redacției un articol de d. Vasile Goldiș și un foileton „De Crăciun” de „Uncheașul”, pseudonimul părintelui R. Ciorogariu. În celelalte numere se înșirară în curind ceilalți colaboratori.

În timpul celor 13 ani au șir întreg de ziaristi s'a perindat în redacția noastră. Li vom înșira pe toți, pe cât se poate în succesiunea intrării lor în redacție. Afară de d. I. Russu-Șirianul au fost pe rând în redacție: Ioan Brînda (*), Gustav Agustini (*), Gheorghe Demeter (*), Emanuil Măglaș (*), Ion Doleanu (*), Ion Trifu (*), Ioan Moța, Ilarie Chendi, Sever Secula, Sever Bocu, Ion I. Schiopu, Grigore Iorga, Ilie Minea, Petre E. Papp, Gh. Popp, Gh. Stoica, Dionisie Stoica, Ion Montani, C. Buceșan, Iuliu Giurgiu, Const. Cehan și Aug. Maion.

Un șir întreg de cruci dă acestei liste o particulară melancolie. Mulți au murit, iar alții au ieșit apucând căi foarte deosebite.

Azi, când apare cel din urmă număr, își iau rămas bun dela cetitori:

Sever Bocu, șef-redactorul ziarului și
Iosif I. Schiopul
Ion Montani
Gheorghe Stoica
Eugen Goga
Radu Gărruș
Iuliu Giurgiu

membri interni ai redacției.

În temelile palatului „Tribunei” este zidit următorul act fundațional:

„Prin vrednicia fruntașilor și poporului românesc și prin iubirea de neam a fruntașului Dr. Nicolae Oncu, deputat național în camera țării, fiind muncitori cu condeiul Ioan Russu-Șirianu, Sever Bocu, Gheorghe Pop, Ioan Montani, Dr. Constantin Buceșan și Constantin Savu, chivernisitor al acestei averi Gheorghe Nichin, iar conducătorul tehnic al tipografiei Gheorghe Tăranu, așezatu-s'a această piatră de temelie prin Emil Tabakovits, arhitect, în anul Domnului una mie nouă sute nouă, Martie 26 (Aprilie 8) spre a ridica în locul acesta clădirea ziarului național „Tribuna”, menit să lucreze pentru apărarea și reintegrarea națiunii românești în drepturile ei istorice, pe acest pământ străvechi românesc, pentru izbânda deplină și finală a cauzei sale și pentru stăpânirea desăvârșită și de veci a limbii, culturii și naționalității românești în aceste părți de locuri. Fie ca acei ce vor ceti iarăși acest document să vadă visul nostru cu ochii și toate gândurile noastre sfinte și tainice aievea și deplin izbândite.

Dumnezeul părinților noștri să ne ajute!”

Actul a fost isălit de următorii:

Dr. Nicolae Oncu, deputat în camera țării, Sava Raicu, secretarul băncii „Victoria”, Traian Vățianu, parohul Aradului, dnele Lucretia Russu-Șirianu, Marilina Bocu. Redactorii: I. Russu-Șirianu, Sever Bocu, Gheorghe Pop, Ioan Mon-

tani, Constantin Buceșan și Constantin Savu; apărătorul de drept al luptătorilor dela „Tribuna” Dr. Iustin Marșieu; administratorul Gheorghe Nichin; arhitectul Emil Tabakovits; muncitorii tehnici: Gheorghe Tăran, Silvestru Gruța, Emanuil Epescu, Ioan Hălmăgeanu, Atanasie Hălmăgeanu, Alexe Budiu, Leon Munteanu, Vasile Maniu, Petru Teodor, Alexandru Sari, Petru Bălaș, Augustin S. Deacu, Dumitru Boariu.

Comunicat.

Comitetul central executiv al partidului național s'a întrunit în 10 Martie n. a. c. în Arad în ședință extraordinară, în care a luat la cunoștință și a aprobat deciziunile cuprinse în procesul verbal publicat în ziarul nostru.

Pentru executarea acestor concluze s'a delegat o comisiune de 5 membri, având să apară cu începere de mâine un singur ziar al partidului național român, în Arad, păstrându-se numele de „Românul”.

Tot în această ședință pe lângă rezolvirea mai multor chestii de ordin personal, a ales un al treilea v.-prezident al partidului național român pe d. dr. Aurel Vlad.

Pentru organizarea clubului comitatens din comitatul Făgărașului și pentru aplanarea unor neînțelegeri de ordin personal s'au delegat d-nii Nicolae Ivan și Iuliu Maniu.

Comitetul în legătură cu situația politică a discutat eventualitatea dizolvării camerei și în vederea acesteia a luat măsurile necesare pentru cazul dacă situația politică din țară ar rezulta dizolvarea camerei și prin urmare, intrarea în lupta electorală.

Având mai departe în vedere faptul că, chestia votului universal a ajuns a fi preocuparea principală a cercurilor politice, comitetul a delegat o comisie de trei, compusă din domnii dr. Valer Moldovan, dr. Victor Onișor și dr. Roinul Boila, pentru compunerea în mod sistematic a principilor și executivei practice după cari este a se rezolvi această mare problemă de stat în mod corespunzător intereselor poporului român și a interesului obștesc al țării.

Aviz abonaților noștri.

Aducem la cunoștința abonaților celor două ziare ale noastre „Tribuna” și „Tribuna Poporului”, că trecând aceste ziare în proprietatea partidului nostru național-român s'au contopit cu ziarele „Românul” și „Poporul Român”.

Abonații noștri vor primi pe viitor în loc de „Tribuna” — „Românul” iar în loc de „Tribuna Poporului” — „Poporul Român”.

Celor cari ar fi abonați atât la ziarele noastre cât și la ziarele „Românul” și „Poporul Român” — abonamentul plătit li-se va socoti ca plătit înainte la ziarele „Românul” și „Poporul Român”.

De azi începând orice corespondență și plată, precum și orice fel de reclamări sunt a se adresa ziarelor „Românul” și „Poporul Român”.

Adm. ziarelor

„Tribuna” și „Tribuna Poporului”.

AVIZ. Toți prietenii, colaboratorii și cetitorii cari vor dori să se adreseze în chestiuni ce privesc vechea redacție a „Tribunei” să se adreseze dlui Sever Bocu, Arad Minorita palota, în posesiunea căruia a rămas și arhiva redacției.

„Tribuna” către O. Goga.

La adresa dlui O. Goga s'a trimis azi în închisoarea din Seghedin următoarea telegramă:

In clipa despărțirii, când apare cel din urmă număr al „Tribunei”, ne aducem cu drag aminte de tine care prin acest ziar ai dat glas la atâtea dureri și nădejdi ale neamului nostru.

Te asigurăm și în aceste clipe de veșnică noastră alipire către tine și ideile mari pe cari le-ai reprezentat atât de luminos și pentru cari am luptat cu toții cu dragoste, avându-te în fruntea noastră.

Arad, Marți, orele 3 d. a.

Sever Bocu, Iosif I. Schiopul, Ion Montani, Eugen Goga, Gheorghe Stoica, Radu Găvrus, Iuliu Giurgiu.

Scrisori din București.

Cei cari se duc. — Boemii noștri. — Fenomene din mișcarea literară. — Economisții și verdictul dela Iași.

București. 24 Februarie.

Acum, când certurile literare sunt așa de vehemente, când se zice că suntem într-o nouă fază de dezvoltare a literaturii, când, grație multelor stăruințe unele reviste au putut pătrunde în masa cea mare a publicului, un fenomen ciudat se observă. A dispărut o tagină de oameni, cari prin felul lor de a fi, prin felul lor de a scrie se deosebeau de majoritatea scriitorilor. Boemii de altă dată nu mai sunt. Nu știu cărei împrejurări se datorește această dispariție. Dar, cutrierind cercurile literare, nu mai întâlnești figura nepăsătoare a pletosului care parcă într'adins căuta să se facă interesant printr-o vorbă neglijentă. Nu-l mai găsești pe visătorul, care renunța la ori ce de dragul unui vers, a cărui singură preocupare era de-a putea face să se vorbească de dânsul ca literat. Pentru el titlul de boem era o fală.

Astăzi în locul lui vedem pe tinărul manierat, bine crescut, une ori chiar afectat, cu mișcări studiate, cu gesturi bine calculate. Întâlnim pe scriitorul, care se gândește poate mai mult la ziua de mâine, la impresia pe care o face celor din jurul său. Cauzele acestei schimbări pot fi multiple. Între acestea este poate și interesul vădit, pe care societatea noastră începe să-l arate scriitorilor. Grație culturii, multe puține, câtă a putut străbate la noi, grație faptului că oamenii de seamă și cu influență au venit în mijlocul lor, scriitorii sunt priviți astăzi ca vestitorii unor vremuri de mai bine, ca purtătorii unui steag într-o luptă dela al cărei triumf se așteaptă atâtea roade binecuvântate. Era daci firese să dispară tipul boemului, care văzând lipsa de interes pentru dânsul să și-o manifesteze, și el față de sine însuși. Nu știu cum, dar când te gândești la ravagiile ce le face în suflete convențiile cu minciuna lor, la poleiala de falșitate, parcă o teamă și-e strecoară în suflet: influența asta a formelor exterioare nu va fi dăunătoare în ce privește sinceritatea scrisului? Și parcă te cuprinde înclinașoarea după boemul ce dispăre cu toate calitățile și scânderile lui, cu tot entuziasmul și blazarea lui, care avea totuși un farmec. Se duc boemii și duc cu ei un colț interesant de viață, care, dacă nu avea alte calități, avea însă temeritatea de-a privi ca ceva firese ori ce stavile.

S'a vorbit mult despre progresul realizat la noi în literatură. Că acest progres este real se va vedea mai târziu. În ori ce caz, urmărind mișcarea literară din ultimii doi ani vedem o primenire mare în șirurile luptătorilor pentru frumos. Scriitorii cari până în trecutul apropiat ne îndreptăteau să așteptăm dela dânsii opere de seamă, au încetat ca prin farmec de a mai scrie. Alții, în cari nimenea nu avea încredere s'au ridicat și au început să se impună publicului prin scrierile lor. Este eterna lege a veșniciei schimbării. Unii și-au cheltuit așa de repede căldura din suflet, au înțeles-o aceasta și au știut să se oprească la vreme. Alții au continuat să scrie fără a ține cont de sfaturile binevoitoare și au ajuns mai iute decât ne-am fi așteptat, ridicolul. Căci nicăiri mai curind ca în literatură nu poate deveni cineva ri-

dicol, când îi lipsește puterea sufletească spre a se putea afirma cu tărie.

Am putea cita atâtea nume, cari odată le întâlneam în paginile revistelor literare, cari astăzi însă nu se mai întâlnesc. Ce însemnează această grabnică stingere a „focului sacru”? Pe de-o parte desiluzia, pe de alta lipsa unui bogat fond sufleteș au grăbit-o. Căci la o anumită categorie de oameni domnește părerea că inspirația, ca și perfecția formei nu are nici o legătură cu sporirea zilnică a cunoștințelor, cu lărgirea tot mai mare a orizontului intelectual. O greșală așa de mare, pe care o plătesc cu prețul nădejdiilor ce și-le puneau odată în scrisul lor. Mai este apoi și îngrădirea în anumite forme, din cari nu vor să iasă cu nici un preț. Au o rețetă a lor, în afară de care își închipuie că nu există poezie, nu există artă.

Cât de mult se înșală acești scriitori, robi ai curentelor, robi ai unor anumite rețete. Și doar exemplele trecutului, ca și exemplele altor neamuri ne stau în față. Ne-ar fi dat Goethe un Faust, dacă ar fi disprețuit curentele literare cari au domnit în vremea lui? Nu. Ci, alegând ce era bun din ori ce școală, a știut să ne închege aceea operă care va trăi o veșnicie. Noi constatăm că în mișcarea noastră literară nu se ține cont de așa ceva. De aceea este poate natural ca să vedem curente literare căzând așa de repede, să vedem scriitori, cari luminesc, ca meteori, o clipă și apoi dispar de pe orizontul literaturii. Și după mulți îți pare rău. Mulți aveau o simpatică notă de sinceritate, pe care azi o întâlnim așa de rar.

*

Faimoasa poveste a calomniatorului Socor nu s'a terminat odată cu pronunțarea verdictului juraților, cari numai competenți nu erau de a ști, de a se pronunța asupra grandioasei opere a dlui A. C. Cuza. În cereurilor economisților din țară se discută și acum cu aprindere această chestie. Chiar adversarii politici ai dlui Cuza recunosc calomnia. Și, dacă în public nu o mărturisesc, o fac aceasta din teama de a nu-și pierde pe cei câțiva naivi, cari îi secondează. În curind însă se va da verdictul oamenilor competenți și atunci se va vedea de ce sunt capabili anumiți indivizi. Cei mai de seamă economisți din București s'au constituit într'un comitet, care va studia din nou opera dlui Cuza, care va dovedi calomnia lui Socor și nedreptatea verdictului juraților.

Comitetul se compune din dnii I. Răduceanu, Sandu Aldea, N. Popovici-Lurpa, Georgescu-Severin, Chieș, V. Madgearu, Busuiocescu și alții, cari au și trimis dlui A. C. Cuza o telegramă, prin care protestează în contra verdictului juraților. Comitetul acesta, analizând opera dlui Cuza, cât și argumentele calomniatorului va da un comunicat, pe care ori ce Român adevărat îl va considera de adevăratul verdict. Căci el va fi dat de oameni competenți.

Coresp.

Noul Mitropolit-primat al României.

Alegerea ca Mitropolit primat a părintelui Conon dela Huși, care va fi primit, de sigur, pentru cea din urmă oară pe cel cu interviewul dela „Adevărul”, a fost foarte nimerită pentru cineva care voia să se mărginească, după legea de curind votată, la judecarea însușirilor și mai ales a purtărilor membrilor Sfântului Sinod. Episcopul de Huși, astăzi căpetenia bisericii regatului român, situație pe care alții au rivnit-o și urmărit-o multă vreme fără a se gândi, deși episcopi, că una vrea omul și alta hotărăște Domnul, e un om foarte cum se cade, evlavios fără prefăcătorie și excese mistice, cult, ca unul ce a fost profesor, după studii bune, blând, dar totuși gata să facă declarații așa de netede, împotriva atotputernicului stat al politicienilor, ca acelea din chiar ședința solemnă a alegerii sale: Cele mai violente pamflete nu i-au putut crea legenda care pângărește și omoară într-o societate dispusă a crede

și simplele vorbe rele. Cuvântarea pe care L. P. S. Sa a ținut-o înaintea Suveranului are locuri pline de nobletă și înălțare, ba în unele părți e de o duioasă sinceritate. Ii dorim să fie iubitor și drept, iertător și sigur de sine ca și de alții, energie în apărarea dreptului bisericii sale, de care mulți din multe părți vor căuta să se atingă. Și avem siguranța că această păstorie va fi măcar blândă, pașnică și curată.

Înalte calități intelectuale și o concepție morală cu totul superioară deosebesc pe părintele Nicodim, a cărui alegere ca episcop de Huși, cu oamenii de azi, a fost o plăcută surprindere. În adevăr acest vâstar de țărân din codrii Neamțului, dela Pipirig în fund, nu știe să lingusească — deși a dovedit că poate multumii deschis pentru binele ce i-s'a făcut, uitând toate neajunsurile, bănuiele și piedecile — și nu poate să uneltească. N'a „preparat” copiii nici unui om putnic: n'a avut parohie, fiind dela început un rece și rezervat călugăr singuratic, n'a primit mărturisirea de păcate dela nici o doamnă cu influență, n'a umblat după nici o funcție și nici o leafă bisericească și în sfârșit n'a tras clopotele în calea nici unui alaiu de partid într-o țară unde agentura electorală credincioasă duce și la episcopat. Să fi venit vremea când măcar odată din trei, patru ori alegerea pentru astfel de locuri de vază și înrîurire poate cădea asupra meritelor singure? Ce bucuroși am fi dacă s'ar adăugi dovezi nouă la aceasta!

Om tinăr și impunător, bin bisericaș, a cărui slujbă e o plăcere și o înălțare de suflet, căci vezi coborîndu-se în persoana arhierului sfințenia misiunii sale, care e pentru oameni, dar mai presus de dânsii, fire studioasă minte critică oprindu-se numai asupra lucrurilor ce sunt în legătură cu scopul cel mare și unic al vieții sale, harnic traducător și scriitor, nu pentru plăcerea de a iscăli, ci pentru mulțumirea de a face bine — prin el cunoaștem frumusețea morală a cărții „Pe urmele lui Hristos” a marelui prigonit rus, preotul Petrov — cuvântător din vorbele cărui răsar învățături rostite cu credință adâncă, demnitar bisericesc care nu se rușinează de haina sa și n'o înjosește înaintea nimănui. Nicodim, episcopul Hușilor, e vrednic de moștenirea lui Iacov Stamati și a lui Veniamin Costachi. Va fi, cu siguranță, o podoabă a bisericii românești și ziua alegerii sale se va însemna între cele fericite ale arhieriei noastre.

Pe necunoscuți ești dator să-i întinipini cu speranțe: unui cleric de asemenea valoare nu i-se poate ura decât să samene cu el însuși și, cu mijloace mai mari, într'un cerc mai vast, fără sfaturi și intervenții și considerații care încetinesc și pot ținea chiar pe loc, să se întrecă! Noi avem o mare nevoie de toată autoritatea împăciuitoare și purificatoare a religiei în care au trăit atâtea rînduri de înaintași ai noștri, dar și biserica prin care ea se înfățișează are o absolută nevoie de deplina venerație pe care numai caractere cu totul superioare i-o pot câștiga din nou.

N. Iorga.

Scrisoare din Bucovina.

Politică și morală. — Politică și... arta. —
O farsă.

Suceava 9 Martie 1912.

S'ar părea ciudat că azi, în vremea politicii practice și „cuminți”, se mai ridică cineva și cere o mai mare moralitate chiar și în luptele și „polemicile” din Bucovina! Se știe că țeara noastră, deși e situată aproape de orientul barbar, a primit și aplicat cele mai avansate idei și curente din apusul, așa că se crede îndreptătită a desprețui pe acei, cari cer, ca un Român adevărat să-și iubească neamul sau cel puțin să vorbească românește, și a-i insulta, pe acei ce cer o politică mai cinstită și morală. Se pare că în privința aceasta vremurile vechi într'adevăr erau mai bune. Nu erau așa de geniali oamenii ca în ziua de azi însă aveau o credință și un ideal, pe care noi l'am perdut îmbătați de „civilizația” și „cumințenia” politicianilor noștri. Sunt convins, că decând a plecat marele Gheorghe Popovici, toate grupările sau să zicem „partidele” politice urmăreau numai ambițiuni personale și nicidecum marele ideal național, la care nu putem renunța — o excepție e frumoasa mișcare de apărare a drepturilor noastre istorice în biserica pornită de violul bătrân d. Eusebie Popovici, profesor la universitatea din Cernăuți, care deși nu mai predică de pe catedră a crezut că e dator să-și jertfească singurele clipe de repaos ale bătrâneții pentru a apăra o cauză sfântă a neamului nostru, pentru ce totuși unii dintre stâlpii noștri au crezut că trebuie să-l „combata”, se înțelege că cu armele obicinuite de câțiva ani în presa română din Bucovina. Avem însă nădejdea că bătrânul apostol își va vedea împlinit ultimul său gând, pentru care și-a jertfit și ceasurile cele mai scumpe de odihnă, o biserică curat românească pentru Românii din Bucovina.

Mișcarea aceasta a rămas însă izolată. Avem de altfel multe curente politice, dintre cari fiecare crede că va salva neamul românesc — asta zice ei — însă noi credem că fiecare vrea să stăpânească mai în voie bietul nostru popor românesc din nenorocita Arboarasă! Cutare crede că se luptă pentru o idee „liberal-democrată” contra partidului „clerical-conservator” — în limba lor: „popese-ciocoese” — și cutare crede, că contribuie în măsură foarte mare la înălțarea prin cultură a neamului nostru, dacă serie că „politica-i una și poezia-i alta.” Eu cred că pentru noi, Românii din Bucovina, nu se poate să existe „partide” liberal-democrate, nici clerical-conservatoare, nu, că nu putem face o deosebire între o „tagmă popesească-ciocoască” și între „inteligenta sateilor: învățătorii”, cari nici ei nu au fost totdeauna la înălțime, căci numai pe o cale putem merge: cea mai strășnică intransigentă și cel mai strășnic exclusivism social față de străini, și pentru noi, o cultură adevărat românească și o muncă cinstită și cu rost.

De altfel asupra acestui punct părerile se contrazic: un cunoscut stâlp al nostru a zis înaintea alegerilor, că e vorba de lupta între două curente, cel „liberal-democrat” și cel „clerical-conservator”, pe când unul din aceiași grupare, un cunoscut teoretician politic, care mai e și „poet” și se inspiră din fumul de țigări și din ciripitul paserilor în grădina publică a Sucevei, a spus că numai acei din partidul „popese-ciocoese” au fost „batjocuri”, cari nu se purtau cu consecvență, adecă nu admirau fără ezitare geniul marelui nostru poet, care în curând va intra și el în rândul stâlpilor meniți să rămâie nemuritori. Vezi — că căta o senza — și a tichuit-o așa de bine — pentru insultele pornite contra tuturor celor de altă „părere” într'un ziar apus, care însă n'a apărut înzadar câțiva ani și n'a adunat degeaba un dicționar atât de bogat în insulte și invective, căci în presa de azi a Bucovinei are doi urmași demni și credincioși! Deci deocamdată nu știm: cred ei într'adevăr că „tagma preotească-boierească” e o primăjdie pentru neamul românesc, sau cred numai că vor putea scoate elementele cele rele din trupul poporului nostru folosindu-se de niște arme atât de murdare? „Stâlpii” ar fi bine să deie în privința aceasta o explicație sau o „împărtașire.”

„Stâlpii” noștri au o concepție cam ciudată despre politică, în urma căreia ne-am ales cu un politicianism — vă rog a deosebi aceste două cuvinte — corupător și imoral. Imoral în orice pri-

vință, nu numai în ce privește amestecul afacerilor private a unui om cu activitatea lui publică. S'ar părea că nu mai trebuie să amintesc și asta însă politicianii noștri au cofundat atât de tare viața privată a unui om cu activitatea lui politică, încât e bine de accentuat, că viața privată a unui bărbat politic nu ne importă și n'are voie să se tragă în discuție fie ori ce ar fi! Pe noi nu ne importă ori de a avut cu cineva o întâlnire în tren sau nu, ori de și-a plătit datoriile, pe cari le-a făcut ca student, sau nu, ci numai acea parte din viața și activitatea lui, pe care a închinat-o neamului și care prin urmare poate avea urmări bune sau rele pentru noi toți. Un om care în viața publică a fost intransigent și nu bărbat cu caracte, acasă poate să se certe cu toată familia și cu toți datornicii și în politică prin asta nu se va putea compromite. Ei, dar să lăsăm dragostea cutărui „stâlp” și datoriile celuilalt, și să cercetăm puțin ce „idei” și concepții reprezintă. Stâlpii noștri cel mai cu vază — temelia e totuși cam slabă — a declarat că lozinea sa în politică este: „Terror! Terror! Terror!” Și se crede atât de tare și puternic, încât cutează să sfideze până într'atâta opinia publică, încât fără ezitare spune, că are o lozincă — atât de teribilă pentru unii din politicianii noștri de cafeenea — care în altă țeară ar ajunge ca să fie dat afară din viața publică! Și totuși soțocala nu i-a fost greșită. Nime nici n'a mișcat un deget și stâlpii noștri iubit continuă să fie cel mai genial bărbat politic al Românilor din Bucovina — calitate, pe care nu i-o contestă nimic, însă care e împreună cu un grad suprem de imoralitate politică, cu foarte puțină iubire de neam și cu o ambițiune personală foarte mare, care totuși câte-odată ar trebui să cedeze interselelor mai mari ale neamului, ceea ce până acum încă nu s'a întâmplat. Aceste „ideile” occidentale introduse la noi de mult lăudații și iubiții noștri stâlpi! Ne întrebăm, ce valoare morală reprezintă conducătorul nostru atât de genial, dacă are o lozincă atât de... să zicem, ciudată și dacă crede că tocmai astfel de moravuri apusene trebuie introduse și la noi, călcând în picioare omenia și cinstea, ce-l caracterizează pe țărânul român, ca unul care altădată a insultat peunul dintre cei mai însemnați bărbați politici și literați ai României „barbare”? Nouă nu ne trebuie fabricatorii de legi — în treacău fie zis copiate și ele din alte țări — nu ne trebuie politicianii cu moravuri apusene, nu ne trebuie stâlpi, cari se luptă cu toată lumea, însă fără rost, ca mai târziu să-l laude pe unul dintre cei mai mari dușmani ai neamului nostru — aceasta la stâlpii noștri iară se cheamă: „intransigență națională!” — căci noi suntem subjugăți de o cultură străină și avem a lupta cu un popor străin, care voiește să ne nimicască, și de aceasta trebuie să ținem seamă și ne numărăm noștri candidați de deputați. Cine voiește să reprezinte în parlament neamul românesc din Bucovina trebuie să ne vie în numele unei conștiințe și în unele unei culturi naționale; fabricatorii de legi, politicianii practici — cum înțeleg ei să fie practici o știm acuma de mult și nu ne mai trebuie lămuriri — cari recunosc dușmanului orice merite, chiar și față de noi, când i-a scăpat dintr'o criză foarte neplăcută, pentru care ei purtau răspunderea, deputații cari își schimbă fața la fiecare adiere de vânt, cum le dictează ambițiunile personale să aștepte puțin; azi ne trebuie apostoli luptători, a căror lozincă nu e „terror”, cari n'au legături compromițătoare cu străini, cari n'au insultat pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai culturii românești, cari n'au scris broșuri contra treicolorului, pentru cari modestul întemeietor al băncilor populare din Bucovina nu e un simplu nebun, care o clipă a crezut că pe calea asta s'ar putea mântui neamul, pentru cari Gheorghe Popovici nu e numai un idol la care te închini pentru formalitate, ci un îndrumător, care ne îndeamnă din altă lume cu glasul său mut, pentru cari România nu e o țeară barbară, care totuși s'ar putea exploata în favorul unor ambițiuni personale, cari au o credință și un ideal pentru care luptă și cari nu se lasă ademniți de strălucirea unei decorații sau a unui titlu de nobil. Și unde ni-s azi luptătorii? Până acum încă nu s'au ivit, dar îi așteptăm! Și n'ar strica, să le aducă în minte „stâlpii” noștri, că vremea moravurilor și a politicii sistem occidentale a trecut și că voim să ne reîntoarcem la

vechea și cinstita omenie a țărănilor români, și oă nu prin „terroare” se câștigă luptătorii pentru o cauză națională, ci prin muncă și prin lupta ta însuși pentru o idee! Lupta îi va chema pe tinerii oțeteni și-i va duce spre biruință, pe când politicianii noștri de azi, din orice partid ar fi și facă ei și de acuma „legi” cât de bune, se vor cufunda în mocirla propriilor păcate. Și va veni vremea, sperăm că cât de curînd, a unei lupte adevărate și cinstate, când politica „cumințea” și imorală o vom lăsa în grija ovreilor dela ziarele din Cernăuți și când acei, cari ne-au adus în criza economică și morală de azi vor trebui să părăsească terenul, ca întunerecul în fața primelor raze de soare!

De abia a reînviat și societatea „Armonia” la o activitate mai febrilă și rodnică și „înaltele” personaje încep acuma focul! Poate să dăinuiească la noi o societate, când nu se sprijinește pe un „stâlp” oarecare, încă dacă are un diriginte al corului, care nu li-i simpatic? Și fiindcă dl diriginte nu li-i „simpatic” societatea trebuie trasă în noroi și acțiunea ei paralizată! Ei acuma, de-i simpatic sau nesimpatic, aceasta-i chestie de apreciere, dar ce-i cu politica? Ilustrul artist și muzician se revoltă că se confundă politica... și muzica! Și dacă n'am vedea ura personală — politica noastră se mărginește numai la personalități — tocmai și printre șirele ilustrului „personaj”, mai că l'am crede, dar așa trecem cu un zâmbet de compătimire, pentru bieții membri, cari muncesc la „Armonia” și cari pentru aceasta „dați la gazetă!” de un așa de viteaz „personaj” care insultă și se înțelege nu iscălește, fiindcă n'are... curajul copiilor — vai doamne, ce opinii înalte și cuminți! — Noi însă credem că nu curajul opiniilor îi lipsește ci bunacuviință și sinceritatea!

Și astfel ne-am trezit, că un fost coleg al actualului diriginte al „Armoniei” alcătuiește un cor de „concurrentă” din motive politice, dealtmintețea foarte ideale: la „Armonia” se face politică — cred că „Armonia” numai o politică face: pe cei ce nu se pricep la cântare îi roagă să rămâie... privitori! — și distinsul nostru conservatorist — care, în treacău fie zis, nu e așa de „distins”, cum îl cred naivii săi admiratori — alcătuiește un cor, care nu face „politică”, pentru acei nesocotiți de soartă, cari la „Armonia” puteau să fie numai privitori!

De acest fel de rivalitate rizi fără voie, căci în curînd vei vedea că mai resare un bărbat, care nu face politică și e tot așa de „distins” și va mai strînge câțiva cântăreți în jurul lui, așa că în fine fiecare „partid” politic, care nu face politică, își va avea corurile sale, cari se vor „produce” la festivaluri, la adunări înainte de alegeri, când „stâlpii” se va reîntoarce din Viena și la alte prilejuri neprevăzute: le dorim spor bun și să fie totdeauna la voce!

Și iată că se discută și la noi o problemă de actualitate: arta și politica! Și cum politicianii noștri vor să se folosească de toate mijloacele moderne, unii vor deschide expoziții de pictură, unde se vor expune... fotografiile „stâlpilor”, alții vor scrie o uvertură cu note stridente, cum îi place stâlpului, așa ca să nu simtească lipsa „adversarilor”, cari îi strigă: „hoț, bandit, tâlhar”, nici în aceste ceasuri de odihnă supremă. Cum vedeți, la noi această problemă mare și-a aflat soluția și în curînd „distinsul” nostru conservatorist va intra și el în rândul stâlpilor idealști, cari nu fac politică, ci se mărginesc a lupta pentru ambiții personale!

La noi a ajuns tradițională fraza: „Te-oj da la gazetă!” Un caz tipic vi'l voi povesti așa cum l'am cedit într'o foaie dela noi, și vă rog să mi scuzăți, că vi'l istorisesc intocmai: într'un sat o femeie nu se poartă, cum se cade. Ei și poate că un amoretz înșelat se supără tare și se gândește la o răsbunare strășnică! Ce să facă? A aflat: la gazetă! Și notița apare la ultimele informațiuni: „Femeia... din satul cutare am auzit, că n'are purtare bună. Să se astâmpere, că de nu o vom da la gazetă!” Ei vedeți acuma nivelul, la care a ajuns ziaristica și „polemica” la Românii din Bucovina? Era scris aceasta într'un ziar, care se zicea „al tuturor Românilor din Bucovina”, și nimeni n'a protestat contra acestui nou fel de a informa publicul, care a mai fost imitat și formaforma” publicul, care a mai fost imitat și nu de mult! Nu-i învinuim pe toți ziaristii noștri,

...câci de obicei nu iscălesc nici cu inițialele, așa că nu poți ghici, care-i autorul, însă răspunderea e poartă toți! Și s'au indignat strâșnic când s'a zis, că ziarele noastre sunt lipsite de ideal! Care ți-i „idealul” și numele onorate „publicist” din Bucovina, care ți-i gândul pentru care lupți, care ți-i activitatea, căci n'o putem deosebi de aceea a unor publiciști de soiul celor dela „Facla” bucovinească? Așteptăm un răspuns nu cu insulte, ci prin o îndreptare spre bine a crizei morale, în care ne aflăm azi, și care se datorește numai și numai presei noastre, care a ajuns la un nivel pe care nu'l mai putem suferi! La nevoie va veni și o boicotare a tuturor acelor ziare, cari nu știu și nu voesc să deosebească polemica de insultă! Să le fie amintate!

L. T. Lais.

Povestiri de femei.

Despărțire.

...Și cu toate acestea nu vreau să plâng. Rămân a voastră.

A, da, mai aveam ceva de luat. În colțisorul ăsta uitat, soarele străbate pe fariș și vă luminează pe toate. Ce frumoase sunteți și ce multe pare că spun ochii voștri. V'am văzut în sărbători și v'am văzut și în zile triste, dar niciodată nu v'am văzut ca acum. Nu știu soarele sau sufletul meu, aprinde lumina asta pe chipurile voastre cari tac și cutoate acestea îmi spun atâtea. Și sunteți triste și vesele.

Să fie numai duioșia despărțirii?

Nu, e munca vremii, mersul fără de proiect al timpului ce se strecoară aproape nebăgat în seamă și totuși desăvârșește atâtea opere de valoare. Ingratul nouă ne-a legat sufletele.

Clipele acestea sunt dintre cele ce nu mint. Nimic mai hotărâtor în jocul capricios al simțămintelor, ca despărțirea.

Am ris cu soarele și am plâns cu umbra, dar iată o zi, un ceas, o clipă, când nici zâmbetul nici lacrima nu mai au destulă putere de graiu. E sbuciumul surd al marilor furtuni, nebunia subită a valurilor răsfrătite ce năvălesc cotropitoare, cu gemete și dureri înăbușite, tragedia scurtă desfășurată în adânc, — rupe și desrădăcinează, dar curată și înviează.

O casă care te-a ocrotit ani de-a rândul, oamenii cu cari ai trăit alături, pietrele acolorași cărări pe cari le-ai străbătut cu câte gânduri! În toate sunt o parte din viața ta, legată acolo pentru totdeauna.

Fărime de suflet cari s'au ar în toate acestea ca să le trăiască, și cât îți e de scumpă cenușa anilor îngropați.

Că e palat ori colibă, geamul lângă care ai lucrat, colțisoarele pe unde ai alergat, ai plâns, ai iubit și ai ris, acolo ți-a fost locul de durere, robie și bucurii, grădina cu flori, patul de suferințe, altarul de rugă, erodinta și nădejdi.

Posomorite se închid ferestrele și ce îngrozitor răsună ciocanele ce bat în lăzi ca într'un sicriu. Durue greoiu carul ce pornește scârțâind, cu tot ce ai avut bun și scump. Și te înfiori până în oase, par'că ar fi un mort. Lași locul pustiu, mormânt fără de floare....

Pornești pe acoala drum. — să fie oare cel din urmă? Și gândurile vin năvală, se sbuciumă și se înghit și altele vin înălțându-se cutropitoare. Necunoscutul! Norii de plumb ce întăciunează zarea, sub care se desfășoară drama mută a înfricoșatului abis, sufletul omenesc.

....Văd ochii voștri frumoși, iubitele mele, ei rid și plâng sub razole soarelui strălucitor. Pe fețele voastre înflorește toate florile frumoase ale primăverii și eu vreau să sărut în ele candoarea simțirilor frumoase de care sunt pline sufletele voastre, ca și nectarul din caliciul mieșunelilor și zambilelor ce împodobește vesel ferestrele caselor voastre.

....Rămâneți cu bine! Uite afară e cald și bine și astăzi am văzut cei dintâi muguri înverziti într'o tufă de liliac. Rămâneți cu bine!

Plâng? Nu, nu, e soarele care vă încălzește și pe voi în dimineața asta frumoasă de primăvară și care îmi săgeată ochii tocmai în clipa asta, când vreau să mai stau odată cu voi de vorbă.

Rămâneți cu bine!

Sultânica.

Dispariția „Tribunei”.

— Cuvântul meu —

În momentul acesta, când după doisprezece ani de muncă mă retrag dela acest ziar, când ca ultim conducător al lui îmi revine dureroasa misiune de a-i anunța dispariția din viața noastră publică, mă simt prea turburat ca să găsesc cuvinte potrivite pentru a pune pe hârtie tot ce simțesc.

Să lăsăm vremii curățite de patimile de azi să judece ce a însemnat „Tribuna” în dezvoltarea vieții politice și culturale a poporului nostru, pentru ce trebuie să dispară ea astăzi aproape în apogeul succesului și a gloriei pe care nu li-a atins până la ea nici un ziar în presa românească. Și tot aceluiaș judecător să lăsăm să cântărească și munca, jertfele și devotamentul nostru. Numai aceasta cerem azi învingătorilor.

Cât mă privește, plec cu conștiința împăcată de a-mi fi făcut pe deplin datoria. Am luptat cu credință și am suferit cele mai cumplite atacuri în postul expus dar onorific pe care îl aveam la „Tribuna”. Lupta aceasta fratricidă însă nu putea fi un scop în sine pentru nimeni. Pentru mine, care n'am căutat-o niciodată, cu atât mai puțin. Am fost cel mai fericit când am văzut că un bărbat luminat al neamului nostru, a venit aici, punând în cumpănă tot talentul, prestigiul, știința și puterile sale, spre a restabili pacea. Și când într'un moment al lungilor și obositoarelor tratative de împăcare părea pusă chestiunea că persoana mea ar sta în calea împăcii, n'am ezitat nici o clipă de a-mi îndeplini și ultima datorie. M'am dat la o parte. Am jertfit și interesele și ambițiunile și ori ce amor propriu.

Cred și am ferma convingere că nu voi regreta niciodată acest sacrificiu, că opera dlui Stere, ca statornici o pace durabilă și rodnică pentru interesele superioare ale neamului nostru.

Ceea ce nu mă poate însă consola și-mi ca lăsa inima rănită pentru totdeauna este durerea de-a vedea disparind „Tribuna”, care mi-a fost atât de dragă. Nu creau să judec dacă se putea face pacea, ori nu, și fără acest mare sacrificiu, mă interesează numai faptul că „Tribuna” trebuie azi să piară. Eu și mulți din tovarășii mei de azi și de mai înainte ne-am simțit legați de „Tribuna” nu prin interese meschine — ani întregi am slujit la acest ziar cu 50 fl. plată lunară — legătura noastră cu ziarul acesta era adânc sufletească. Vor trece poate ani, până ce se va mai putea alcătui o astfel de grupare entuziastă de scriitori, pe care o adunat-ă în jurul său „Tribuna” nu numai prin aceleași aspirații, ci și prin o notă comună de înrudire sufletească. Un fel de Junimea din Iași, a fost „Tribuna” în Ardeal. Între alte împrejurări se putea, desigur aștepta mult dela munca colectivă a unei astfel de grupări. Fericii colegii mei mai tineri, cărora le-a mai rămas încă entuziasm destul de cheltuit în viață. Eu mi-am pus aproape întreg capitalul sufletească în munca și sacrificiile mele pentru „Tribuna”. Iată de ce, azi când ea se duce, simt că se duce și ceva din sufletul meu. Și sunt adânc îndurerat că deși eu m'am sacrificat pentru ea, n'am putut-o mântui.

Cu durerea aceasta în suflet îmi iau rămas bun dela prietenii și colaboratorii zia-

rului, cărora le mulțumesc pentru sprijinul ce ni-l-au dat și pentru statornicia lor credință către „Tribuna”.

Le mulțumesc și cititorilor ziarului, cari ni-au rămas tot așa de credincioși, până în ziua de azi, căci ziarul cade înfrânt nu din lipsa sprijinitorilor. Și azi „Tribuna” este cel mai citit ziar românesc din țara noastră.

Mulțumesc și nedespărțitorilor mei colegi de zile grele din redacție, cari mă ales în anul acesta al războiului fratricid au împărțit cu mine pânea amară a peripecțiilor războiului și au îndurat și ei cu bărbăție toate loviturile în împlinirea conștiințioasă a datoriei lor.

Arad, 12 Martie 1912.

Sever Bocu.

† Dr. Ion Borgia.

În ultimul moment primim știrea neșpus de tristă, că Dr. Ioan Borgia, distinsul profesor al școlii de fete din Sibiu, delicatul poet și mult promițătorul membru al generației noastre tinere, după o scurtă boală, a răposat fără de veste la Sibiu.

Nu suntem acum în situația să apreciem pe larg, așa după cum s'ar cuveni și am voi, nunca și talentul acestui om modest, pe care numai ochiul cinstit și ager l'a putut „descoperi” în mijlocul gălăgioșilor noștri, cari își fac loc cu coatele la su-prafată.

Atâta putem spune în fuga condeiului: Ioan Borgia a fost o reală valoare a neamului nostru, mai mare decât s'ar fi părut și mai trainică decât ar fi crezut chiar și prietenii lui.

Trimitem adânc întristatei familii profundele noastre sentimente de condoleanțe.

Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebru:

Cuprinși de adâncă durere, aducem la cunoștința rudeniilor, prietenilor și cunoșcitorilor, că mult iubitul nostru Dr. Ioan Borgia, profesor la școala civilă de fete și membru al comitetului central și al secțiunii școlare a „Asociațiunii pentru literatura rom.” și cultura poporului român”, a încetat din viață astăzi, Duminecă, în 26 Februarie v. (10 Martie n.) 1912, în etate de 31 ani, în anul al 10-lea al serviciului său profesoral și în primul an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre veșnică odihnă din locuința proprie (strada Cisnădiei nr. 7), în cimiterul gr. or. din suburbiul Josefîn, poimâne, Marți, în 28 Februarie v. (12 Martie n.) la orele 2 p. m. În veci amintirea lui! Sibiu, 26 Februarie v. (10 Martie n.) 1912. Elena născ. Siandru soție, Maria Borgia n. Cieran mamă, Ermil Borgia, Eleonora Borgia, Dr. Lucian Borgia frați și soră, Calipsa Siandru soacră, Eufrosina, Calipsa, Dr. Ioan Siandru cumnate și cumnat.

Iar corpul profesoral dela școala civilă de fete anunță astfel moartea neuitatului coleg:

Corpul profesoral dela școala civilă de fete cu internat a „Asociațiunii” din Sibiu cu adâncă durere anunță, că iubitul și neuitatul coleg Dr. Ioan Borgia, profesor, membru suplent în comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, secretarul Secției școlare a „Asociațiunii” etc. a încetat din viață după scurte suferințe în 10 Martie n. 1912, la orele 9 și jumătate a. m. în al 32-lea an al etății.

În adormitul coleg perdem un erudit dascăl al școlii române, înzestrat cu virtuți înalte și aptitudini distinse, prin care în activitatea sa de zece ani pe terenul învățământului și-a inseris numele cu litere de aur în analele școlii noastre. În veci amintirea lui.

Despărțindu-ne, în aceste clipe critice, de cei noștri iubii, ținem să-i rugăm să rămână deuna credincioși partidului nostru național și aspirațiilor neamului nostru românesc, serviciul cărora „Tribuna” a stat totdeauna. Aceasta v'o lăsăm moștenire...

INFORMAȚII.

ARAD, 11 Martie n. 1912

La despărțire, cu recunoștință ne adușăm aminte de toți torarășii noștri de aici. Nu putem să încheiem, deci, acest număr fără să nu ne exprimăm mulțumita recunoștința sinceră întregului personal institutului nostru.

În special ne aducem cu recunoștință aminte de colaboratorii noștri, tehnici, neșii noștri culegători-tipografi, cari cu devotamentul lor au contribuit la întărirea „Tribunei”.

Redacția „Tribunei”.

Actualități.

Adio Isac! Nu știm fi-vor mulți să regrete apariția ziarului nostru: pe unul însă îl știm. Al Isac, suntem siguri, va fi adâne măhnit când primi vestea morții „Tribunii” singurul ziar care i-a făcut atât de multă reclamă. Ei bine, ca nu l' supărăm prea mult pe „distinsul nostru ident, iată, îi facem onoarea și în acest oel din număr, exprimându-ne totodată vina noastră întâ... la reveldere.

După cum se știe, noi nu l-am combătut nici pe d. Isac. Nu, dimpotrivă, l-am urmărit cauna cu cea mai mare simpatie. Petreceam minune alături de roadele minții lui pline de... iei, îl mai dăscăleam câte odată și atât. Toc-din pricina aceasta ne-am și simțit totdeauna em de jenați, când d. Isecu, se credea persec de cătră noi.

Nu, Doamne fereste, d-le Isac, nimeni nu te-a mănit și n'ai, prin urmare, nici un motiv să ocotesti nedreptătit în țara d-tale, cum faci cum în „*Noua Revistă Română*” unde, între fie zis, îți faci o reclamă grozavă care devine mare rușine. Nu, n'ai nici o lipsă să injuri un mod absolut de... căzut pe toți scriitorii ri în frunte cu Iorga, Cuza, Chendi, Paveles-Naum, Eftimiu, închipindu-ți că pentru ai oameni nevinovați te-am luat noi la țintă. Mai ales nu era oportun să insulti două scrii-e, făcând-o pe una *Maria Lăbărtoagă*, iar pe *Elena din Cocostărcul Amur*, totmai acum.

nu se face d-le Isecu, pentru că insultând niste ei cari nu se pot apăra, te poți trezi cu vre-un an de al nostru ajuns la elementarul sentiment avalerism, care s'ar simți îndemnat să-ți aplie o argumente prea aspre pentru slabul d-tale... libru. Așa, așa, d-le Isac! Fii și d-ta mai cute cel puțin acum când știi că n'o să mai ai teni binevoitori ca noi, cari să-ți îndrepteze elile.

— **Mirciuța palmuit.** Băiatul detractat al lui su-Sirianu, pe care fie iertat tatăl-său l'a scos arechi din redacția „Tribunei” și care ajungind ară a făcut abuzurile cele mai neiertate de ele regretatului său tată, faimosul Mircea, luat precum aflăm din București, pedeapsa itată pentru infaniile pe cari le-a plasat în nea din urmă în ziarul dlui Dumitrescu-Cim- unde s'a oploșit. Pentru un articol în care țoiul detractat insultase onoarea femeiească, l'erva Hodos, i-a tras două palme sdravene. Nu-i nimic, îl mai așteaptă și altele.

— **Jean Richepin la Academia Română.** — strul Jean Richepin, membru al Aca-de- franceze, a luat parte la ședința de Vîngri a demiei Române.

În numeros public, alcătuit din intelectuali, studenți și studente, au asistat la această so- nitate.

Dintre academicieni au participat: dnii Dui-

liu Zamfirescu, Dr. Istrati, S. Mehedintzi, Dr. Antipa, Dr. Hepites, I. Biannu, Quintescu, I. Bogdan, M. Soutzo, Sextil Puscariu, I. Părvan, Dr. Marinescu, P. Poni, general Crăiniceanu, I. Bas-sarabescu.

Sosirea lui Jean Richepin, salutată cu aplauze de public și de membrii Academiei a fost întâmpinată de o cuvântare scurtă și expresivă a dlui Iacob Negruzzi, președintele Academiei Române.

Am onoarea de a vă prezenta pe d. Jean Richepin, poet strălucit, dramaturg puternic, autor al unor admirabile romane, membru al Academiei Franceze.

Ca scriitor îl cunoaștem cu toții, de mult din operele sale. Tânăra noastră Academie, făcută după modelul Academiei Franceze, al cărei reprezentant se află acum în mijlocul nostru, în proporția modestelor ei mijloace, are ambiția de a urma Academia Franceză pe calea muncii și a lucrărilor.

Crez dlui Jean Richepin, bună venire în mijlocul nostru și îi dorese să plece din țara noastră cu cele mai frumoase amintiri.

Improvizările lui Jean Richepin au un farmec și o savoare, care se adaugă la strălucirea elocutenței sale.

„Sunt foarte emoționat de onoarea ce mi-o faceți, răspunde Maestrul, cu atât mai mult, cu cât Academia Franceză, foarte rar, și cu multe dificultăți face cuiva această cinste. Ca reprezentant al unei Academii mai bătrîne, am dreptul să mă consider ca fratele mai mare al d-voastră.

Sunt foarte fericit de clipele care le-am petrecut în această țară, din care mi-am dat seama că se înțelege mai bine ca ori unde spiritul și cultura franceză. În jurul meu am simțit cum trăește și vibrează civilizația latină, civilizația mediteraneană, al cărei cel mai strălucit reprezentant este astăzi Franța.

Dar Franța reprezintă un popor care se apropie de bătrînețe, o cultură seculară.

Când Franța nu va mai fi, căci după cum a spus Victor Hugo, și Parisul va tăcea odată, când din ea nu va rămâne decât o civilizație moartă, cum e aceea a Atenei și Romei, e de datoria popoarelor neolatine, în fruntea căror se află România, de a reprezenta și continua civilizația mediteraneană.

Membru al Academiei Franceze, în mijlocul d-voastră, am senzația că mă găsesse în mijlocul bătrinei noastre instituții.

Poetul mulțumește încă odată membrilor Academiei Române pentru onoarea ce i-s'a făcut și spune că va pleca din țara noastră cu cele mai frumoase amintiri.

Academicianii și publicul au acoperit cu aplauze frenetice cuvântarea lui Jean Richepin.

După aceea Jean Richepin a fost prezentat în parte fiecărui membru al Academiei, apoi cu câteva cuvinte spirituale a declarat, că se retrage, căci deși la cetire înțelege limba românească, dar fiind cunoștințele sale de latină, la ascultare nu o poate pricepe bine, și astfel ar constitui o jenă pentru activitatea academicianilor.

Plecarea Maestrului a fost acoperită de noi aplauze călduroase din partea membrilor Academiei și publicului.

După plecarea dlui Richepin, ședința Academiei a fost redeschisă de d. Quintescu.

D-sa a dat cuvântul dlui D. A. Sturdza, care a făcut comunicarea privitoare la politica europeană în legătură cu evenimentele din țara noastră din timpul Divanurilor Ad-hoc.

D-sa a citit foarte numeroase documente din acele timpuri, prin care a arătat împrejurările în cari s'au constituit divanurile ad-hoc, politica pe care Românii, împărțiți în mai multe tabere o făceau în acea vreme, cum și urnările mișcării politice pe urma cărora am avut ca prim rezultat unirea principatelor. *D. Karnabatt.*

— **Întâmpinare.** Primim următoarele: Onorată Redacție! În Nr. 34, al foaiei D-Voastre a apărut o corepondință față de pertractarea mea ținută înaintea curții cu jurați din Murăș-Oșorhei ținută în 6 Februarie a. e.

La aceasta declar, eu nu am insultat nice bănuț pe redactorul Poporului român, cu atât mai puțin am susținut că eu sum nobil maghiar ei am scos la iveală faptul că administrația comitatului Făgăraș a făcut arătare la Ministerul de interne că și titlul de nobil îl folosește fără drept. Cu ști-mă: *Dr. Șerban de Voita.*

— **Aviz dlor învățători.** Cu stimă avisăm pe domnii învățători că Inaltul ministeriu a aprobat, sub Nr. 42010—1911. *Geografia și Istoria Ungariei* de Botan—Ille. Ambele cărți au eșit de sub tipar și se pot comanda dela: „Victoria”, institut tipografic și de editură în Șimleu (Szilágy-somlyó).

† **Dr. Al. Popa,** medic în Viena, a repausat la 4 Martie n. în vârstă de 50 de ani.

† **Gavrila Mic** a repausat în Șomcuta-mare, la 8 Martie n., în vârstă de 36 de ani.

Odihnească în pace!

— **Premii pentru o lucrare românească.** În Foia Poporului Român se publică un premiu din fundațiunea „Ciocanu” de 240 cor., care se va da pentru tractarea următorului subiect: „Increstinarea Românilor”. Lucrările trebuie scrise în limba românească și înainte până la 31 Decemvre a. e. Recenziunea o va face d. Dr. Iosif Siegescu, deputat în cameră și profesor universitar.

— **Tifos în Bihor.** Se anunță din Oradea-mare că în localitatea Drăgești din Bihor tifosul face ravagii colosale. Primul caz a fost constatat la 29 Ianuarie și peste câteva zile s'au ivit alte 20 cazuri. Epidemia ia proporții colosale, astfel că în fiecare casă se află 3—4 persoane bolnave de tifos.

Medicii au constatat că boala s'a luat din apa unui puț din care consuma o jumătate din populația comunei. Autoritățile au închis toate puțurile, astfel că în comună nu mai este apă de băut. Apa se aduce cu butoaie din Oradea-mare.

— **Depozit românesc de pian și armoniuri în Sibiu.** Un pian bun și frumos este o adevărată podoabă în casă. Dar la procurarea unui astfel de instrument — fiind avizați la puținii negustori străini de prin orașele mai mar, adeseor rîvnitori de căștiguri mari — se întâmplă de regulă, că trebuie să plătim un preț exagerat în schimbul unui lucru de calitate inferioară.

Această împrejurare m'a determinat să întemeiez pentru publicul românesc un depozit de pian și armoniuri — primul depozit românesc de acest fel — oferind pian și pianine din cele mai bune fabrici din Austria ca Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Wirth, Petrof, Koch-Korselt, Hamburger etc.

La fiecare instrument, pe lângă pachetare și transport gratuit, las o parte însemnată din proviziunea mea ca rabat în favorul cumpărătorului.

Exportul se face în toate părțile țării și în România.

Aducându-Vă aceasta la cunoștință, Vă rog ca în caz de trebuință să binevoiti a Vă adresa cu toată încrederea la mine, asigurându-Vă, că veți fi serviți în modul cel mai conștientos.

Cu prospecte și informații servese cu plăcere. Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7. Cu distinsă stimă: *Timotei Popovici,* profesor de muzică.

x **Seminarul Juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațială.

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară, artistică și politică „*Luceafărul*” Nr. 9, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga: Eu știu un basm... (poezie). Dr. Onisifor Ghibu: Școala românească din Ungaria în anul 1911. I. Irin-Cândește: Moș Udriste. Maria Cunțan: Cântece (poezie). I. Agărbiceanu: Povestea unei vieți (roman).

Dări de seamă: Dr. Pavel Rogea: Elemente de metafizică.

Cronici: M. Strajan: Despre spiritism. Consi. Prodan: Expoziția pictorului Mütznor. Insemnări: Expoziția Doamnei Cosma. Cultura românească în Maramurăș.

Ilustrațiuni: N. Grigorescu: Pe valea Siretului.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

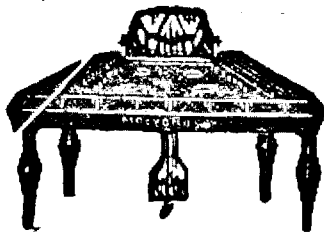
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism pa-
tentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rate. — Gramo-
foane cu plăci ar-
tistice, — vioare,
flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Se caută

pentru o mare întreprindere industrială din
provincie

un bun ajutor-comptabil

cu scriere curată și care să cunoască și co-
respondența germană.

Ofertele sub »Provincie« la Agenția de
publicitate Carol Schuller & Co. Bucu-
rești, Strada Doamnei Nr. 8.

„CRIȘANA“

instituit de credit și economii societate pe acții în Brad.

CONCURS REPETIT.

Subscrisa direcțiune deschide prin aceasta
concurs pentru ocuparea unui post de

PRACTICANT

la filiala sa din Hălmagiu (Nagyhalmagy,
comitatul Aradului), sub următoarele con-
dițiuni:

Recurenții să fie absolvenți de școală
comercială superioară să cunoască limba
maghiară în scris și vorbit, eventual și cea
germană. Cei cu praxă și cu serviciul militar
îndeplinit vor fi preferați.

Salariu anual 840 coroane plătit în rate
lunare, afară de aceasta încă 15% după
acest salariu ca adăug de scumpete și tantiemă
statutară (pe anul 1911 circa 170 coroane).

Postul va fi a se ocupa, dacă e posibil
imediat, mai târziu însă la 15 Aprilie 1912
st. v.

Terminul concursului e până în 25 Martie
1912 st. n.

Direcțiunea.

Post de administrator.

La baia de sare în Sebeșul-Săsesc e a se
ocupa postul de administrator.

Rugările cu arătarea precisă a salariului
sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni
până la 25 Martie a. c.

La rugare e a se alătura atestatele despre
ocupațiunea de până acum, starea familiară,
cunoașterea de limbi și cunoștințele practice
în afacerile de băi. Cunoștința specială pen-
tru ținerea de cursuri de înotat e optabil.

Alegerea se va face pe timp de un an
de probă. Administratorului se pune la dis-
poziție locuința în natură în localul Băilor,
luminat și încălzit gratuit, precum și perso-
nalul ajutor de lipsă.

Szászsebes, la 5 Martie 1912.

Direcțiunea băilor de sare
în Szászsebes soc. pe acții.

AVIS!

Subscrisul, ofer 70 bucăți de, acțiuni
dela institutul »Crisana« din Brad, esmi-
siunea nouă, cu un preț de 150 coroane
acția, plus taxa de înscriere. Notez, că în
sensul prospectului esmis acția ar costa 180
coroane.

Cebea, la 24 Februarie 1912.

Iosif Tisu, preot.

Se află de vîndut 80 oi

că miei. — Doritori să se adreseze lui
MOISE CIURCIU, Berecsău (Berekszó).

OH DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita
de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei
s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust
excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger«
m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád,
Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Máttyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor
Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler
Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct higienic pentru
curățirea și in-
frumusețarea feței. —
Înlătură petele gal-
bine, bubele prici-
nuite de infierbân-
țelii, sgrăbunțe și alte
necurățenii de piele.
Crema aceasta zlu-
se poate folosi mult
mai cu succes.
teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la
baluri, saloane și de zilnic folos,
care acoperă încrețurile și e cu totul nestricăcioasă în
culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții
scorburoși și gin-
geii bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă
cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru
înlăturarea mă-
treței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 te-
glă 2 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în
negru, brunet ori
în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exchișă
La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare
să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r“ apă care face părul blond

Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond,
roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai »Preparatele
lui Rudolf Ianer« ieșite din farmacia sa ca valoare și se
pot căpăta la

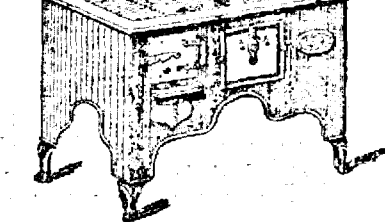
Farmacia „Maria ajutătoare“ alui Rudolf
Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ

Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile
(șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre
cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și ecsecut pelângă prețuri moderate orice
lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și
mechanismelor de fier, a casselor etc pelângă garanție.

Trimite franco Necăruia care se referă la ziarul
acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile
sale brevetate.

Oltoieri de struguri
 expediază, garantând de soiuri vită americană, netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep
 Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.** (Nagyküküllőmegye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Dacă stropești cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,
II - a lucru mai puțin,
III - a cheltuială mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frnzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica „FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-ÚT 93.

Premiat în 1889 la Paris. 1866 la Budapesta și încă alte 6 distincții. Inițiată la 1883. — Liferantul Tehnologiei reg. ung.

„UNIVERSAL”
 fabrică de calapoade,
JUHÁSZANTAL, Békéscsaba

Măsură se ia la caz de lipsă după autopsie medicală. Despărțământ separat pentru Ortopedie. Ori-ce comande, chiar și după formă de gips. Fabricațiile mele sunt din lemn uscat, bine pregătite. Scânduri de lucrat, scaune, mese de croială și ace pentru ciobotari și pantofari.

Brevetele firmei »Universal«:

1. »Universal« pentru lărgirea încălțămintelor.
2. »Universal« calapoade, pentru cizme, mai ales ptru soldați, vânători și agricultori.
3. »Universal« mașini sistem nou.

Cereți CATALOG.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
 Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Material prima calitate!

Serviciu prompt!

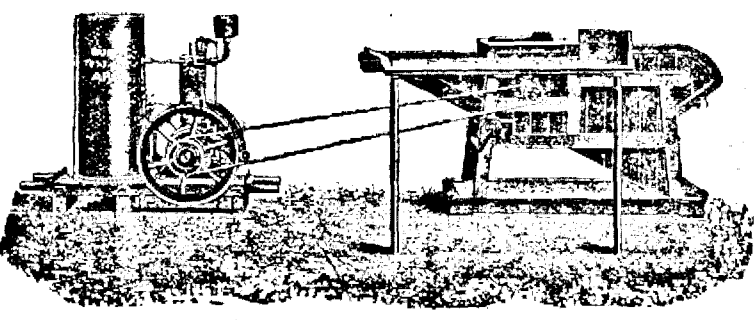
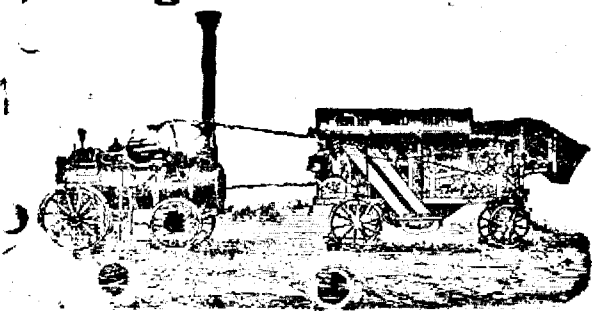
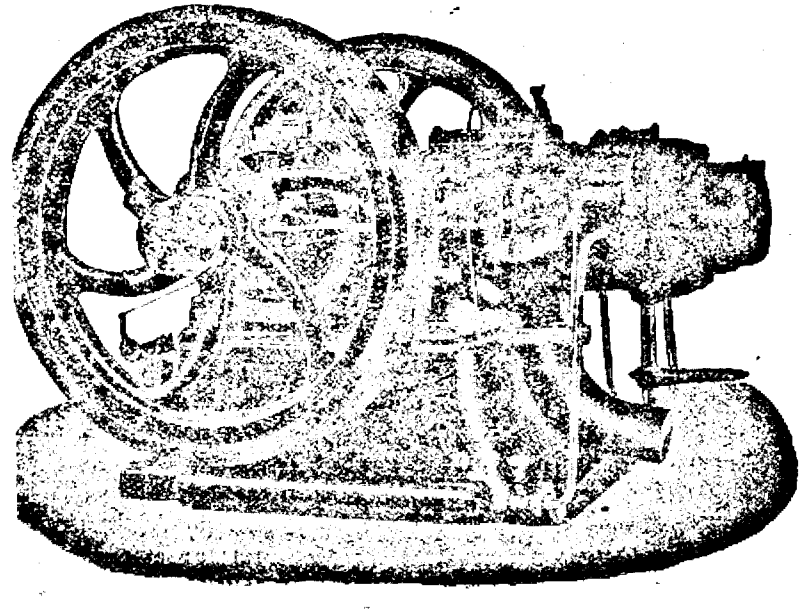
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4. un modern

atelier dentistic.

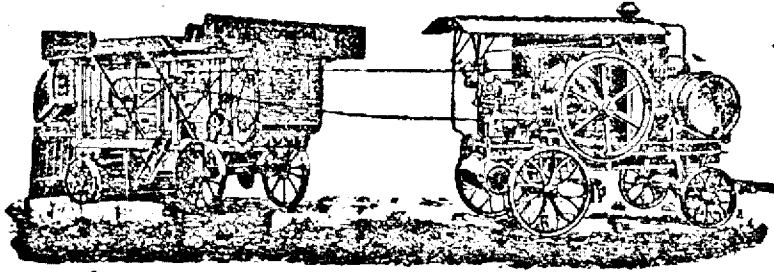
Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Fabrica de mașini și
turnătorie de metale

Fürst Antal, Timișoara-Fabric
Șirul stâng al Begei nr.
11. — (în casa proprie).

Primește spre lucrare: *diferite piese pentru mașini de abur, în ori-ce mărime. Garnituri complete pentru mori și fabrici de spirt.*
Cilindrele se găuresc la fața locului fără desaranjament.

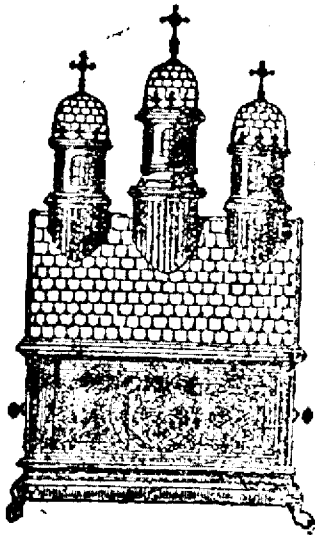

Ori-ce reparație la cazan ori mașini o face în execuție solidă, cu preț foarte ieftin.

Fabrică: *Cazane nouă pentru aburi și dulapuri p. locomobile.*

Ciselește și curăță cilindre pentru mori.

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák

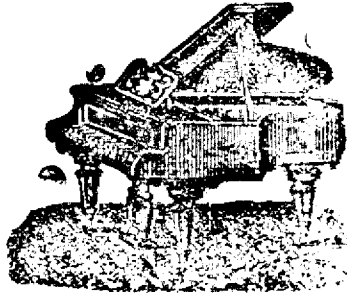
turnătorie artistică de metal.
Budapest, VI., Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edificii, cripte. Toarnă diferite părți pentru mașini precum și table cu inscripția pentru avocați, medici și ingineri. Table cifrate cu inscripția numelor de strade pentru orașe și sate, cu prețuri ieftine.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal ^{succe-} ^{sor} Wonka János

fabrică de piane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistulrea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat **catar, sgârsciuri, dureri de stomac etc.**

este medicina

Baldrianum Dr. Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirop de smeură și de cereșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un pănar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Sz-Péter, Perjámos, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak. Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

Sam. Wagner,

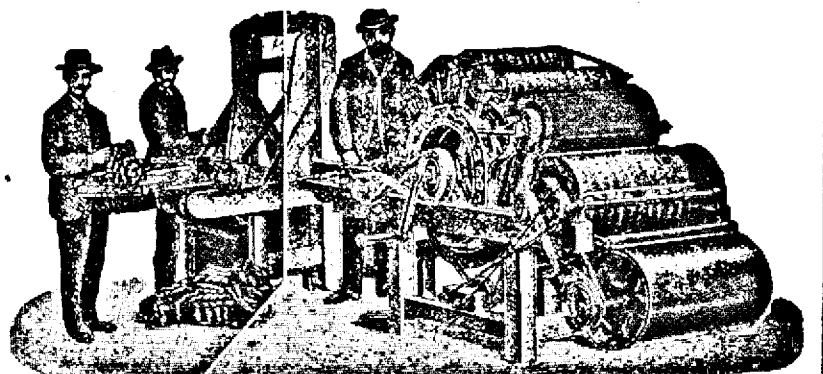
Prima turnătorie de fier Sibiiiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

◆ NAGYSZEBEN. ◆

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauție. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri)

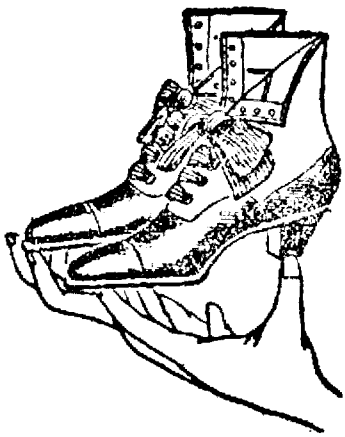
Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuează: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

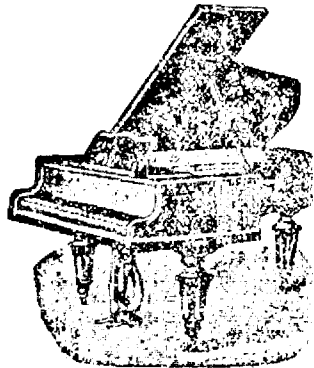
Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: piane, harmonici și pianine, fabricație Bösendorf, Schreighoffer și Förster.

Imprumută pianе în condiții favorabile

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.

Telefon Nr. 47.

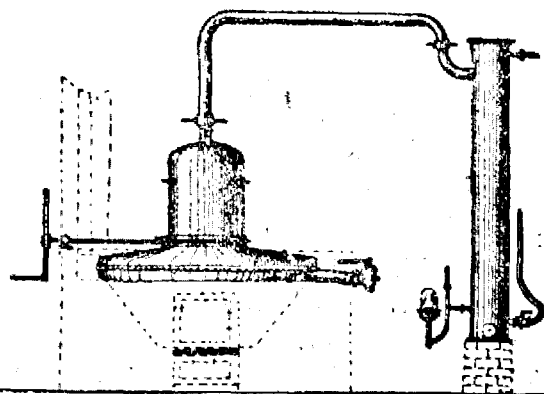
Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanție și cu prețurile cele mai moderate.

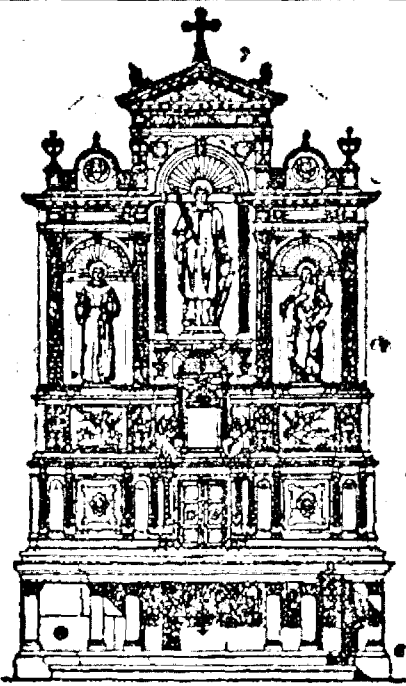
Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest, Lőrincz-ul. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

Gaál József,

măsar,

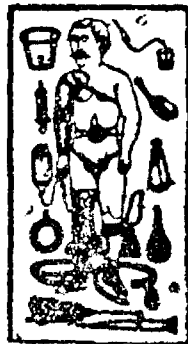
Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Liferează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuielilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Guidó Becsi

pregătitor de bandaje,

Sibiu—Nagyszeben, Reisporgasse Nr. 7.

Serec omandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: *Dreptiitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale, mai departe bandage pentru surpături, ori-ce formă și execuție, cingători de gumi, ciorapi de gumi și toate articolele aparținătoare acestei specialități.* — Depozit de *articlii chirurgice, irigatoare, vată* pentru ajutoare la nașteri, *ștofă* pentru *așternuturi de pat Rico*, cingători igienice pentru dame 1 duzină 1 cor. — Specialități franceze de gumi. Trimitere discretă. În caz de lipsă Vă rog pentru comanda D-voastră.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

„CONCORDIA”

institut de credit și economii societate pe acții în Ozora-Uzdin.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CONCORDIA” societate pe acții se invită prin aceasta în virtutea §-ului 12. al statutelor societății la

a XVIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Ozora-Uzdin la 28 Martie 1912, st. n. la 10^{1/2} ore a. m. în localitățile institutului.

OBIECTELE :

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Presentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1911. — Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitoare la împărțirea venitului curat, darea absolutului pentru direcțiune și comitet de supraveghiere.
4. Regularea salarelor și staverirea marcelor de prezență.
5. Eventuale alte propuneri.

Ozora-Uzdin, la 7 Martie 1912.

Direcțiunea:

Conform §-ului 16 sunt acțiile și eventualele documente de plenipotență până inclusive 27 Martie st. n. a. c. a se depune la casa institutului din partea acelor domni acționari cari doresc a participa la adunarea generală.

ACTIVA		CONTUL-BILANȚULUI.		PASIV	
Cassa	4765 52	Capital societar, Em. I. 31000, Em. II. 1876 cor.	328		
Cambii	139999 47	Fond de rezervă general	33589 14		
Cambii cu acoperirea hipotecară	21196 —	Fond de rezervă special pentru dubiosă	2705 73		
Cambii dela cereale	13469 —	Pese de fondare emisiunea II-a	1370 —		
Efecte	917 97	Fond de penziune	973 19		
Realități	6000 —	Fond filantropic	268 19		
Diverse conturi debitoare	3048 48	Fond pentru cumpărarea unei căși	2000 —	409	
Mobilier	200 30	Depozite spre fructificare		572	
Descriere	20 30	Reescont		484	
		Dividende neridicate			
		Diverse conturi creditoare		4	
		Provizii transitoare		15	
		Profit net		79	
	189576 44			1895	

EȘITE		CONTUL VENITELORȘI INTRATELOR.		VENIT	
Interese ridicate și capitalisate	2842 17	Profit transpus din 1910		1895	
Interese de reescont	3559 —	Interese de escont și hipotecare	12885 76		
Salare	2948 62	Interese de întârziere	590 10	134	
Chiria	168 —	Provizii	3835 02		
Bani de cvartir	599 94	Provizii dela cereale	2812 13	66	
Spese de cancelarie	133 40	Venite dela realități		21	
Spese de călătorie	115 68	Venite dela efectele proprii			
Tipărituri	298 —				
Dare erarială și comunală					
Descriere din mobilier					
Profit net					
	4263 64				
	1875 81				
	20 30				
	7984 02				
	20544 94			205	

On. Conopan,
director executiv.

Ozora-Uzdin, la 31 Decembrie 1911.

Ilie Spariosu,
contabil.

DIRECȚIUNEA :

M. Bălan P. Spariosu A. Siamanți V. Puia D. Fizeșan Gl. Bosică I. Fera P. C...

Raportul comitetului de supraveghiere :

Onorată adunare generală !

Avem onorul a Vă raporta că afacerile institutului „Concordia” în decursul anului de gestiune 1911 le-am urmărit cu cea mai mare atențiune și registrele purtate le-am aflat că sunt în cea mai bună ordine.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1911 cu un profit de 7984 Cor. 02 fil. l-am examinat și aflându-l compus pe baze reale ne

Ioan Mezin.

Am voie a propune :

a) să binevoiți a aproba bilanțul,
b) a da absolutul atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1911.

Cu privire la distribuirea profitului curat ne alăturăm la propunerea direcțiunii.

Ozora-Uzdin, 31 Decembrie 1911.

Ioan Obadian